

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Видавничо-поліграфічний інститут**

Кафедра графіки

«На правах рукопису»
УДК _____

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Світлана ОЛЯНІНА

«__» _____ 2020 р.

Магістерська дисертація

на здобуття ступеня магістра

**зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

**на тему: Сучасне оформлення щоденнику для дівчинки «Як стати супер
дівчинкою»**

Виконала: студентка II курсу магістратури, групи СГ-91мп
Топтуненко Аліса Едуардівна _____

Науковий керівник:
Ст. викладач Лавро К. Т. _____

Консультант розділу економіки:
Ст. викладач Сірик М. В. _____

Консультант розділу ТПВ:
Доцент Клименко Т. Є. _____

Рецензент:
Художній редактор Коваль В. Ф. _____

Засвідчую, що у цій магістерській дисертації немає
запозичень з праць інших авторів без відповідних
посилань.

Студент (-ка) _____
(підпис)

Київ – 2020 року

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Видавничо-поліграфічний інститут
Кафедра графіки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) за освітньо-професійною програмою
Спеціальність (спеціалізація) – 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» («Образотворче мистецтво»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Світлана ОЛЯНІНА

«__» _____ 2020 р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студенту
Топтуненко Аліса Едуардівна

1. Тема дисертації: Сучасне оформлення щоденнику для дівчинки «Як стати супер дівчинкою»,
науковий керівник дисертації Лавро Костянтин Тихонович, затверджені наказом по університету від «__» _____ 2020 р. № _____
2. Термін подання студентом дисертації _____
3. Об'єкт дослідження : особливості художньо технічного оформлення енциклопедичних видань для підлітків.
4. Вихідні дані: Формат видання 70х90/16, формат після обрізу 170х215 мм, 38 сторіно, наклад 1000 примую., папір офсетний 130 г/м2, офсетний спосіб друку.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити: визначити теоретичні аспекти питання, що досліджуються; перевірка літературного огляду, здійснити аналіз та визначити сучасні тенденції предмета дослідження; визначити методичні підходи до вивчення проблеми, здійснити ґрунтовний аналіз предмета дослідження, сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення матеріалу дослідження; здійснити художньо-технічне оформлення обраного видання.
6. Орієнтовний перелік графічного (ілюстративного) матеріалу : палітурка, 19 розворотів.
7. Орієнтовний перелік публікацій: «Поліграфічні, мультимедійні та WEB-

технології» («Print, multimedia & WEB» PMW-2020)
«Сучасний стан видавничо-поліграфічної галузі України»

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Економіка	Сірик М. В.		
ТПВ	Клименко Т. Є.		

9. Дата видачі завдання _____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Термін виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1	Науково-мистецьке дослідження	17.09.2020	
2	Розробка та затвердження ескізів листівок	29.09.2020	
3	Верстка та правки	20.10.2020	
4	Розробка технології виготовлення видання	18.11.2020	
5	Друкарські процеси	05.12.2020	
6	Економічні розрахунки і висновки	10.12.2020	
7	Допуск магістерської дисертації до захисту на ЕК	17.12.2020	
8	Захист магістерської дисертації на засіданні ЕК	22.12.2020	

Студент

_____ (підпис)

Топтуненко А. Е.

Науковий керівник дисертації

_____ (підпис)

Лавро К. Т.

РЕФЕРАТ

Для створення магістерської дисертації було обрано сучасне оформлення щоденнику для дівчинки «Як стати супер дівчинкою»

Сьогодні література для молодшого покоління грає велику роль для майбутнього поліграфії. З її допомогою можна привчити молодь до читання книги.

Адже насправді не все, пропоноване у шкільних підручниках, варте вивчення. Особливо, якщо йдеться мова про українську шкільну програму, що скоріше виконує функцію знеохочення юнаків до читання, пише «Insider».

У сучасному мінливому світі з його шаленим ритмом дуже важко втримати душевну рівновагу і знайти спокій та щастя навидь дорослому, що вже казати про дівчат-підлітків, які розгублено знаходяться на межі між дитинством і дорослішанням.

Щоденник «Як стати супер дівчинкою» покликаний допомогти своїй власниці визначитися з розуміннями щасливого життя та розробити дієвий план для досягнення цілей. Це справжнісінький тренажер гарного настрою, розумних переконань і корисних звичок, які формують парадигму мислення успішної та щасливої людини, що випромінює своє внутрішнє світло і намагається зробити усе краще довкола себе.

У розробці нового видання я спиралися на ідею «модернізації». Для досягнення цілі було вирішено задіяти сучасну кольорову систему оформлення щоденника, побудовану на поєднанні контрастних або ненасичених кольорів. Об'єднуючим елементом для усіх сторінок книги була кольорова гамма.

У даного видання основний набірний тексту знаходиться ближче до середини, а поля створені відповідно до розміру аркушу. На деяких розворотах, слова повторюють форму об'єкта або доповнюють його.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ І ПОЛІГРАФІЧНОГО ВИКОНАННЯ ЩОДЕННИКА

- 1.1 Еволюція особистих щоденників (XVIII - перша половина XIX ст.)
- 1.2 Особливості особистих щоденників XVIII-першої половини XIX ст.
- 1.3 Аналіз видання «Секрети краси»

Висновки до Розділу 1

РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ НОВОГО ВИДАННЯ ЩОДЕННИКА

- 2.1 Художня концепція
- 2.2 Обраний формат книги, його виправданість в залежності від типу, обсягу, призначення видання
 - 2.2.1 Обраний тип оправи щоденника, шрифтове, графічне, композиційне оформлення.
- 2.3 Оформлення внутрішніх елементів видання. Їх шрифтове і композиційне рішення, зв'язок шрифтів і зображення на титулі.
 - 2.3.1 Оформлення та композиційне рішення розвороту.
 - 2.3.2 Зміст та його оформлення.
- 2.4 Характеристика обраних шрифтів до всіх видів тексту.
 - 2.4.1 Вихідні дані, їх шрифтове і композиційне оформлення

Висновки до Розділу 2

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИДАННЯ

- 3.1 Аналіз вихідних даних для проектування
- 3.2 Розробка конструкції видання
- 3.3 Проектування комплексного технологічного процесу
- 3.4 Розробка блок-схеми технологічного процесу
- 3.5 Маршрутно-технологічна карта
- 3.6 Розрахунково-графічна частина

Висновки до Розділу 3

РОЗДІЛ 4. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

4.1. Розрахунок кількісних показників

4.2. Розрахунок авторського гонорару

4.3. Витрати на поліграфічне виконання

4.4. Вартість паперу, картону, палітурних та інших матеріалів

4.5. Загальновидавничі витрати

4.6. Розрахунок повної видавничої собівартості

Висновки до Розділу 4

ВИСНОВКИ

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Класичні записки в щоденнику, так і не перестали бути актуальними і в сучасному житті. Як і раніше їх використовують в індивідуальних цілях люди які працюють та молодь яка навчається.

Для створення нового щоденника, були проаналізовані схожі видання. З знайдених помилок у аналогічних книжках, здобувся пізнавальний урок і недоліки попередніх видань ураховувалися у створенні більш сучасного та сучасного видання.

Актуальність теми. Поява особистих щоденників багато в чому була викликана такою потребою, як засіб само вираження, і сьогодні вона залишається одним із способів самовираження, хоча і менш поширеним через появу соціальних сторінок, електронних блокнотів.

Сьогодні щоденник підлітку відіграє важливу роль в житті багатьох дітей. З її допомогою вони підкреслюють свою індивідуальність, читають корисну для них інформацію або проходять тест на пізнання себе. Щоденник є невід'ємною частиною не лише тільки подарунку, а як внесок у своє майбутнє. За допомогою щоденника можна записувати нові ідеї, згадувати старі почуття, планувати майбутнє, намагатися підкорити вершини сучасного життя.

Мета дослідження – розробити нову концепцію дизайну щоденника для дівчинки підлітку, зовнішній вигляд якого буде привабливим для покупця. Створення зручного оформлення видання, оригінал макету альбому, підготовка видання до друку.

Об'єкт дослідження – дизайн сучасних видань підлітків.

Предмет дослідження – композиційно-графічні особливості сучасного вподобання дівчат віком від 11-16 років.

Задачі дослідження

- Проаналізувати тенденції сучасної молоді
- Виявити сучасні вподобання дівчат
- Проаналізувати різні видання схожого типу
- У відповідності із обраним стилем, реалізувати новий концепт оформлення роботи.

Методи дослідження.

Застосовані методи порівняльного аналізу для того, щоб прослідкувати тематику книги та сюжети композицій щоденника.

Типологічні методи застосовані для систематизації сторінок, завдяки чому можна виявити основні ідеї та функцію листівок характерні для певного віку.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає, у створенні сучасного дизайну щоденника для дівчинки.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ І ПОЛІГРАФІЧНОГО ВИКОНАННЯ ЩОДЕННИКА

Для того щоб наблизитися до відповіді, спочатку нам потрібно визначитися з базовим поняттям: а що взагалі ми маємо на увазі під щоденником? Тут ми відразу стикаємося з проблемою. Здається, що взагалі щоденник - дуже інтуїтивно зрозумілий жанр. Якщо я скажу, що пишу щоденник, напевно, вам не потрібно ніяких додаткових коментарів або пояснень.

Якщо нам все-таки потрібно буде дати визначення щоденника, ми можемо сказати, що це датовані, регулярні, синхронні особисті записи. І тут же зіткнемося з проблемами. Тому що ми можемо собі уявити щоденник, який не датований або датований якимось дивним чином. Наприклад, записи датовані місяцями або роками, а не днями.

Щоденник може бути нерегулярним: він може бути спорадичним, з великими паузами - або, навпаки, у вас може бути кілька записів за один і той же день.

Записи можуть бути несинхронна: часто люди оформляють свої мемуари як щоденник, а потім, наприклад, продовжують його вести вже як справжній щоденник. Або те, що було щоденником, потім стає зошитом, куди автор регулярно заглядає і щось виправляє, коригує або дописує. Коли ви з такою рукописом працюєте, вам не завжди легко зрозуміти, до якого часу ця рукопис відноситься, як її визначати.

Ну і нарешті, особисті записи. Зовсім не завжди щоденник буває особистим. У вас може бути дружній щоденник, який веде дружня компанія, щоденник дівчат або щоденник хлопців. І, наприклад, якщо у вас є зошит, яку вели три шкільні подруги, у вас не вийде на цій підставі дискваліфікувати її як щоденник - він все одно у всіх інших своїх особливостях повторює зразки жанру. З одного боку, нам зрозуміло, про що ми говоримо; з іншого боку, коли ми хочемо дати якесь чітке, енциклопедично точне визначення, у нас виникають великі проблеми.

Це інтуїція, яка була зрозуміла не тільки нам, а й багатьом іншим людям, який писав про щоденник. У 1988 році французький дослідник щоденників Філіп Лежен

попросив читачів журналу Le Magazine littéraire написати йому про свій досвід ведення щоденників У 2011 році Філіп Лежен робив доповідь на семінарі в московській Вищій школі економіки і розповів, що не тільки звертався до читачів журналу, а й розсилав запитальники в школи і університети .. Потім він проаналізував всі відповіді, які йому прийшли, і зробив список з 30 метафор, які використовували читачі, щоб описати цей свій досвід. Я зараз не буду перераховувати їх всі, але назву кілька: респонденти Лежен називали свої щоденники дзеркалом, островом, потоком води, говорили, що вони схожі на розбиту мозаїку, на послання в пляшці, на сорти у дворі, на мастурбацію, на наркотик, на сигарету, на магічний ритуал, на бомбу і на гербарій.

За всіма цими метафорами ми легко зможемо прочитати найрізноманітніші цілі, з якими люди ведуть щоденники, і зрозуміємо, чому вони використовували такі образи, щоб описати свій досвід взаємодії з щоденником. Зрозуміло, що люди ведуть щоденники, щоб спостерігати за собою, або щоб позбутися від самого ганебного або поганого, або щоб залишити якийсь свідоцтво, або просто тому, що не можуть перестати писати, або щоб зібрати все найцікавіше - ну і так далі і тому подібне.

Як же так вийшло, що щоденник набув такої вислизає від визначення форму - і при цьому легко справляється з самими різними завданнями? Щоб розібратися з цим, нам доведеться звернутися до по можливості короткої історії щоденника в європейській культурі.

Я не можу сказати, який текст в європейській культурі можна вважати першим щоденником. Очевидно тільки, що щоденники стали поширюватися по Європі з XVI століття, а до середини XVIII століття стали вже явищем повсюдним. Для того щоб все це сталося, потрібен був дуже швидке зростання технологій і дуже швидка трансформація суспільства. Іноді на своїх публічних виступах я говорю, що щоденник схожий на айфон: там всередині дуже багато технологій, тільки вони не завжди приходять нам в голову, коли ми на нього дивимося, - просто ми до них дуже звикли.

Щоденник Маттеуса Шварца - фешн-блогера XVI століття. Розповідає історик моди Ольга Хорошилова.

Почнемо з самого простого і очевидного. Для щоденника як мінімум потрібна папір, потрібні чорнило і потрібні люди, які звикли писати і читати. І все це з'явилося в європейській історії не миттєво.

Якщо подивитися на середньовічні практики регулярних записів, ми зрозуміємо, що вони були викликані швидше необхідністю контролю при торгівлі або при управлінні. Облікові книги дозволяли купцям контролювати свої витрати і справи, а в разі необхідності вирішувати якісь суперечки і захищати свої інтереси. У громадських книгах фіксували народження, шлюби і смерті. Легко зрозуміти, що ці записи головним чином відображали не індивідуальні інтереси, а колективні: сім'ї, громади чи якоїсь спільноти, до якого людина належав.

А все повсякденні записи в Європі - листи, чернетки, шкільні вправи - до початку XVI століття робилися на воскових табличках. Що таке воскові таблички? Це дві плоскі дерев'яні форми з бортиками, куди залитий віск. Для того щоб на них писати, потрібна паличка, якою ви виводите з воску літери. З одного боку, це дуже зручно, але з іншого боку - дуже недовговічне: ви не можете довго зберігати те, що написали. Ось. Якщо ви хочете щось залишити в століттях, вам потрібно щось більш міцне - пергамент або камінь. Відповідно, це набагато більш дорогий і складний в роботі матеріал.

Все поступово змінилося з появою паперу, яку стали виробляти у Франції починаючи з XIV століття. Зрозуміло, що спочатку з'являється технологія, потім вона стає все більш широко поширеною. Папір володіла трьома дуже важливими властивостями: вона була дешевою, вона могла довго зберігатися і не займала багато місця (одна щоденниковий зошит, якщо записати її на восковій таблиці, займе цілу кімнату). Так що папір ідеально підходила саме для завдань приватного листа: їй можна було користуватися в самоті і для своїх власних потреб. І ще зберігати її і сподіватися, що вона не потрапить до чужих рук.

Крім того, щоденник неможливо писати, якщо у вас немає технології, яка дозволяє стежити за часом. Із самої назви «щоденник» зрозуміло, що вам важливо стежити за умов, що змінюються часом. Для цього потрібні технології - годинник. Вони теж з'явилися в Європі на початку XIV століття - спочатку як величезні

механізми, встановлені на міських вежах, потім вони стали зменшуватися в розмірах і перемістилися в будинки городян, а потім вже і в їхні кишені.

Ще одним теж знайомим нам інструментом контролю часу стали надруковані календарі. Довгий час вони були розраховані на повторне використання: календар не містив прив'язки до конкретного році. Лише до XVIII століття календарі стали друкуватися на конкретний рік. При цьому в них часто стали залишати порожні сторінки для записів. Поширення таких календарів в побуті підштовхувало людей до того, щоб фіксувати події власного життя.

Нам відомий і російський приклад такого роду. Секунд-майор Олексій Ржевський вів свої записи всередині такого друкованого календаря на 1757 рік. Ржевський фіксував в календарі не тільки свої переживання, але і витрати, переміщення по службі, симптоми хвороби - судячи з усього, він хворів на сухоти - і інші обставини власної небагатої і невеселого життя.

Я приведу фрагмент з його щоденника - запис від 8 грудня 1758 року:

«У 2-ій годині пополудні зарахувала голова боліти. Прошедшаю ніч не пітнів, а вдень і мокротиння не йшла, і донині я голодний був, тому що ні на що було їсти купити, грошей не стало! Продавав шубу, тільки ніхто не купив».

Ржевський наповнив запропоновану видавцем календаря форму своїм власним змістом. Навряд чи видавець розраховував, що користувач буде записувати туди симптоми власної хвороби - як часто буває, культурна форма дала стимул, а результат вийшов несподіваним. Читання на 15 хвилин: «Нотатки секунд-майора Олексія Ржевського»

Офіцер XVIII століття - про страх перед в'язницею, недугах, тузі, публічних жінок і кохання.

Отже, підіб'ємо проміжні підсумки. Для того щоб виник щоденник, були потрібні грамотні люди, що володіють зручними і дешевими інструментами для письма, які звикли стежити за часом і зацікавлені в тому, щоб фіксувати події власного життя. Але важливо, що ці технологічні зміни не відбувалися самі по собі: вони були пов'язані зі складними процесами зміни взагалі всього європейського суспільства і відносин, які були у людей з часом.

Час, поставлене під контроль, тобто час приватизоване, виявилося важливим інструментом людини, який сприйняв ідеї Реформації і Просвітництва. Ці ідеї акцентували здатність людини самостійно управляти своїм життям. Не випадково культовий герой для декількох поколінь європейських читачів, Робінзон Крузо, опинившись на безлюдному острові, насамперед взяв сокиру, обтесав велику колоду і прибив перекладину з написом: «Тут я вперше ступив на цей острів 30 вересня 1659 року». І потім щодня робив на стовпі зарубки. Для того щоб залишатися людиною, Робінзону Крузо потрібно було обзавестися власним календарем.

Незабаром він починає і свій щоденник. І, що важливо, користується ним для того, щоб регламентувати свій розпорядок дня. Ось один із записів Робінзона Крузо:

"4 листопада. Розподілив свій час, призначивши певні години для полювання за дичиною, для роботи, для сну і для розваг. З ранку, якщо немає дощу, години дві-три блукаю по острову з рушницею, потім до одинадцятої працюю, об одинадцятій снідаю, з дванадцяти до двох відпочиваю (так як це найгарячіша пора дня), з двох знову беруся за роботу ». Для того щоб підкреслити радикальність тієї трансформації, яка відбувалася в Європі з середини XVIII по середину XIX століття, німецький історик Райнхарт Козеллек ввів поняття садового, або переломного, часу. На думку Козеллека, в цьому сторіччі соціальні зміни досягли такої швидкості, що повністю помінялися загальноприйняті уявлення про час, історії, минулому і майбутньому. Світ більше не здавався стабільним і повторюваним. Справжнє як би відірвалося від майбутнього і від минулого, минуле перетворилося в далеку країну, в яку не можна повернутися, а майбутнє стало полем для докладання усвідомлених зусиль з поліпшення життя людини і суспільства. Тепер людина могла впливати на майбутнє - на своє майбутнє - і в кінцевому рахунку творити історію.

Знаковою подією, яке підкреслило стрімкість течії часу і пробудило інтерес сучасників до історії, стала Французька революція.

Кілька десятиліть потому літератор Іван Киреевский писав у своїй статті «Дев'ятнадцяте століття»:

«Перш характер часу ледь відчутно змінювався перемінністю поколінь; наш час для одного покоління змінювало характер свій вже кілька разів, і можна сказати, що

ті з моїх читачів, які бачили півстоліття, бачили кілька століть, що пробігли перед ними у всій повноті свого розвитку ».

Це нове для європейської історії відчуття, що світ, в якому ви живете, унікальний, що час, в якому ви живете, швидкоплинний, постійно змінюється і його потрібно зафіксувати, інакше ви не зможете помітити, що трапилося. А головне, що ваше життя ніяк не схоже на життя, яким жили ваші батьки та інші предки.

Ще одним важливим фактором, що вплинув на сприйняття часу, стала промислова революція, яка теж змінила звичні уявлення про час і простір. Потяги, пароплави, телеграф, а потім і телефон збільшили швидкість подорожей і комунікації. Ця ситуація багато в чому нагадує той світ, в якому ми з вами живемо зараз: ми любимо міркувати про те, як сильно змінилися технології за останні кілька десятиліть, як зміниться світ з появою інтернету, яке було бути підлітком в світі без комп'ютерних ігор - або згадувати якісь 90-е і ностальгувати за тим, що тоді були пейджери і твейджери, а зараз все радикальним чином змінилося. Якщо повернутися назад до Європи XVIII-XIX століть, то, як кажуть дослідники, одним із способів впоратися з тривогою від постійних змін і підготуватися до непередбачуваного майбутнього стали щоденники і мемуари. З їх допомогою автори могли вписати себе в історичний процес і надати сенс що відбувається навколо них змін. Щоденники стали колійними записками, автори яких намагалися схопити стрімкі зміни, які відбувалися за вікном, - тільки ця подорож була не в просторі, а в часі.

Нарешті, щоденник неможливий без ще однієї важливої речі: без відчуття людиною власної значущості і без його здатності розділити «я» на суб'єкт і об'єкт. Суб'єкт - це той, хто пише: я щось зробив, подумав або відчув, а об'єкт - це герой оповідання, який виникає в процесі такого листа. І для виникнення уявлення про те, що це саме «я» і це саме «себе» існують, теж потрібні були історичні умови. Тут мені дуже важлива цитата американського антрополога Кліффорда Гирца. Він писав:

«Західноєвропейська концепція людини як відокремленого, унікального, більш-менш цілісного мотиваційного і когнітивного мікрокосму, динамічного центру свідомості, емоцій, судження і дії, організованих в легко помітне ціле, що протистоїть і іншим подібним цілим, і соціальному і природного оточення, повинна розглядатися,

як це не сумно для нас, в якості однієї швидше незвичайної ідеї в контексті всіх світових культур ».

Тобто у уяві, які, здається, поділяють і більшість з нас - що є якийсь «я» і «я» є центром світу, «я» не схожий на всіх інших, «мене» можна вивчати і «я» сам по собі уявляю цінність, - теж є історичний контекст. Ця ідея не універсальна, вона з'являється в певний час, в певний момент. Починаючи з XIX століття історики намагалися визначити той самий точний час, коли ці уявлення виникли. Спочатку місцем пошуку стала культура італійського Відродження, і тут дуже довгий час вплив мала концепція історика Якоба Буркхардт. Якщо спробувати дуже коротко описати цю концепцію, то можна сказати, що Буркхардт вважав, що в Середні століття людина був відділений від інтересу до внутрішнього і зовнішнього світу покровом, який був зроблений з віри, боязкості і ілюзій. Тобто людина відчувала себе тільки як частина спільності: народу, партії, корпорації або сім'ї. І тільки в Італії епохи Відродження цей покрив вперше розвіюється; людина прокидається, стає духовним індивідом і починає пізнавати себе. Потім історики стали уточнювати концепцію Буркхардт і зрушувати цей момент пробудження все далі і далі в Середні століття.

Втім, незабаром сама ідея про те, що індивідуальне самосвідомість народилося в певному місці і в певний час, стала піддаватися сумніву, і історики почали говорити про те, що існують різні концепції «я», які існують в різних культурах. Більш того, під атакою виявилось і ось це героїчне подання про звільнення індивіда в західноєвропейській культурі і про можливість особистості вільно творити себе саму. Історик літератури Стівен Грінблатт побачив в процесах формування особистості в Новий час важливе напруження і протиріччя: на думку Грінблатт, в XVI столітті автономія «я» не збільшилася, а зменшилася. Сім'я, держава і релігійні інститути стали нав'язувати представникам середнього класу і аристократії ще більш жорстку і всеосяжну дисципліну, ніж раніше. Тобто парадоксальним чином щоденник виявився свідченням не звільнення особистості, а, навпаки, більшого контролю - цей контроль виявлявся внесений в як би інтимну, внутрішню сферу, він не був тільки зовнішнім. Так що формування людської особистості у Грінблатт постає як керований, штучний процес, в якому дуже важливу роль відіграє культура. І культуру цю можна розуміти

як набір інструкцій, які керують поведінкою. Важливо, що ця дисципліна ніколи не існує виключно як зовнішня сила: люди самі засвоюють пропоновані культурою правила, так що вони стають силою внутрішньої. Люди самі прагнуть слідувати встановленим зразкам і самі дисциплінують себе.

Багато щоденники, наприклад, XVII століття легше зрозуміти, якщо дивитися на них не як на засіб самовираження чи самоаналізу, а як на такий інструмент самодисципліни. Дуже важливу роль в еволюції щоденника зіграло поширення в Північній Європі протестантизму, зокрема прийнята у пуритан ідея необхідності прямого контакту між людиною і Богом. Засобом для такого контакту якраз і опинявся щоденник, в який істинний пуританин повинен був записувати свої помисли і свої вчинки - і самостійно виносити собі оцінку. Такий щоденник вівся з почуття обов'язку і необхідності засвоїти релігійні і моральні приписи, а не заради задоволення. Часто такі щоденники несли повчальний зміст і припускали колективне читання членами сім'ї або релігійної громади.

Втім, щоденник міг зберегти свою дисциплінуючим функцію і вийшовши за рамки духовного щоденника. У шотландського письменника Джеймса Босуелл є знаменита мемуарна книга про драматурга Семюеля Джонсона, і в ній він, зокрема, говорить: «Дама поправляє сукню перед дзеркалом, чоловік поправляє свій характер, дивлячись в щоденник». У цьому пасажі ми бачимо, що ведення щоденника постає, крім усього іншого, ще й серйозним чоловічим заняттям і його головне завдання бачиться в контролі над думками і почуттями.

Для того щоб у щоденника виникла репутація не виключно чоловічого заняття, а його ведення стало асоціюватися з чутливістю і емоційністю, потрібна була ще одна культурна трансформація. У другій половині XVIII століття в міру ускладнення суспільства і його секуляризації в Європі з'являється широка читаюча публіка - це грамотні, освічені городяни, які черпають моделі для своїх поведінки і почуттів в художній літературі і журналах. Бум щоденників і мемуарів збігається з неймовірною популярністю романів і перетворенням письменників у володарів дум. Європейська публіка вчиться любити, а значить, і розуміти себе по «Страданиям юного Вертера» Гете і творів Жан-Жака Руссо. У програмному вступі до «Сповіді» Руссо писав:

"Я один. Я знаю своє серце і знаю людей. Я створений інакше, ніж будь-хто з бачених мною; наважуюся думати, що я не схожий ні на кого на світі. Якщо я не кращий за інших, то принаймні не такий, як вони. Добре чи погано зробила природа, розбивши форму, в яку вона мене відлила, про це можна судити, тільки прочитавши мою сповідь ».

Руссо заявляє про винятковість людської особистості і безумовної цінності самоаналізу і уважною фіксації своїх переживань і вчинків.

Щоденники, мемуари та листи стають будівельним матеріалом для найпопулярніших романів епохи і самі набувають літературну цінність. Семюель Річардсон пише бестселер «Памела, або Винагороджена чеснота», і в ньому чергує форму листів і щоденника головної героїні. Перша половина «Страждань юного Вертера» теж збудована як епістолярний щоденник. Поступово щоденники і самі по собі виходять на книжковий ринок. Виникає незвичайна ситуація: книгопродавці пропонують своїм читачам не написані романи, а реальні щоденники реальних людей. Як правило, все-таки вже померлих.

Поступово і письменники починають писати щоденники, вже розуміючи в них потенціал літературного твору. І починають розраховувати на їх публікацію. До ХХ століття це призводить до того, що для деяких письменників щоденники виявляються важливішими їх основних літературних творів. Наприклад, зараз ми, здається, більшою мірою знаємо Михайла Пришвіна по його щоденникам, ніж по його прозі. Те ж саме може ставитися до Юрія Нагібін і ще до цілого ряду письменників.

Так що до того моменту, коли Юрію Макогоненко прийшла в голову ідея заховати зошит із записами Ольги Берггольц, за щоденником як артефактом вже було як мінімум два століття репутації безумовної цінності: як літературного твору, як свідчення епохи і як зберігача неповторної людської індивідуальності. При цьому легко помітити, що ніякого єдиного канону щоденника не сформувалося. Щоденник приймає найрізноманітніші форми і грає найрізноманітніші ролі. Ця мультифункціональність щоденника пов'язана з тим, що він знаходиться на перетині трьох ліній напруги.

Перша лінія напруги - між людським «я», цільним - і одночасно дробовим, дискретним. Щоденник - це якраз свідчення складності перенесення людської особистості на папір.

Друга лінія напруги - між публічним і приватним, ну або між домашнім і інтимним. Сам по собі акт листи, як би нам не хотілося, публічний. Записуючи своє життя, ми вписуємо її в інші тексти: ми вписуємо її в не нами вигадані наративи про те, що таке життя і що таке біографія, і підкоряємося вже заданим законам жанру. Так що щоденник - це ще й свідчення складності відокремити людину від суспільства і від культури.

І нарешті, третя лінія напруги - між минулим, сьогоднішнім і майбутнім. Бажання залишити свідоцтво і зупинити час - і неможливість усунути розрив між життям і листом. Щоденник - це свідчення складності завдання зафіксувати свій власний досвід.

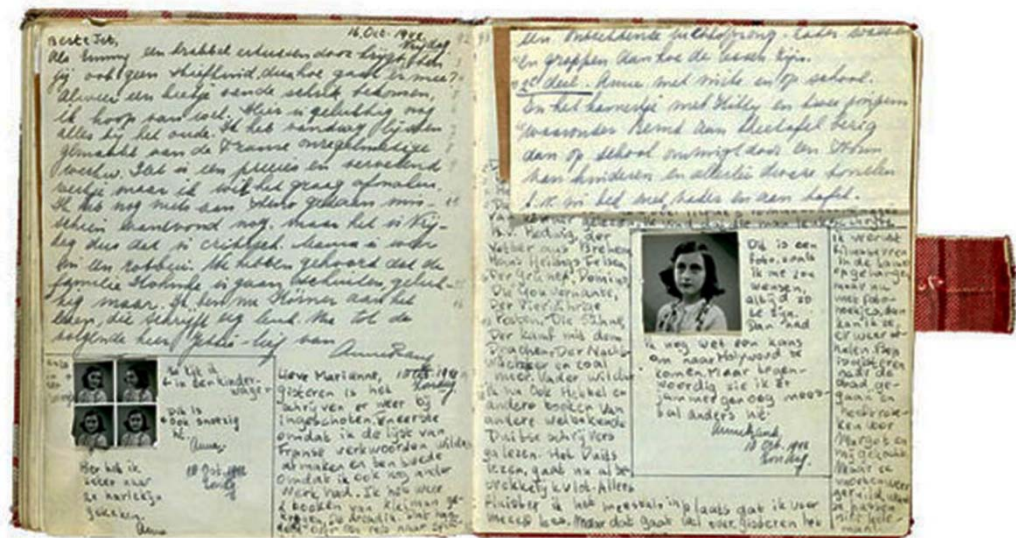
Ця напруга зберігається в кожному епоху існування щоденника. І кожна епоха придумує свої способи взаємодії з часом, концептуалізації «я» і розуміння відносин між приватним і публічним. З цими лініями пов'язані і питання, які найчастіше виникають у читачів щоденників.

1.1 Еволюція особистих щоденників (XVIII - перша половина XIX ст.)

Витоки особистих щоденників. Як самостійний видовий комплекс історичних джерел особисті щоденники стали формуватися в Росії на початку XVIII в. Прообразом щоденникових записів служили сімейні літописці другої половини XVII ст. з Описами подій, учасниками яких були автори і їхні родичі. Саме такі події прагнули зберегти в пам'яті творця літописців, саме вони цікавили наступні покоління, що належали одній прізвища. У числі перших щоденників можна вважати сімейну хроніку московських піддядих Шантурових. Вона велася з 1684 по крайній мере до 1696 року і ще мала літописну форму оповідання.

Усвідомлення необхідності вести особисті щоденні записи формувалося на тлі соціальних, політичних і культурних перетворень Петра I, які прямо і побічно торкалися всі стани російського суспільства. Реформи загострили сприйняття

росіянами людьми дійсності. Вони гостріше відчули нестабільність навколишнього світу, вплив суспільних змін на їхнє життя, використовували потреба в точній інформації, прив'язаної до часу і певним персоналіям, і в той же час зіткнулися з нездатністю людини утримувати цю інформацію в пам'яті протягом тривалого часу і т.д.

Прискорення темпів життя і її насиченість різними подіями стали очевидними в XVIII в. і завдяки появі в Росії друкованої газети. Розширюючи інформаційний простір, газета пробуджувала інтерес людини до подій, що відбувалися поза тією територією, на якій він проживав: в столицях, за кордоном, в інших губерніях і т. д. Багато щоденникові записи містять відсилання на газети як джерело тих чи інших відомостей.

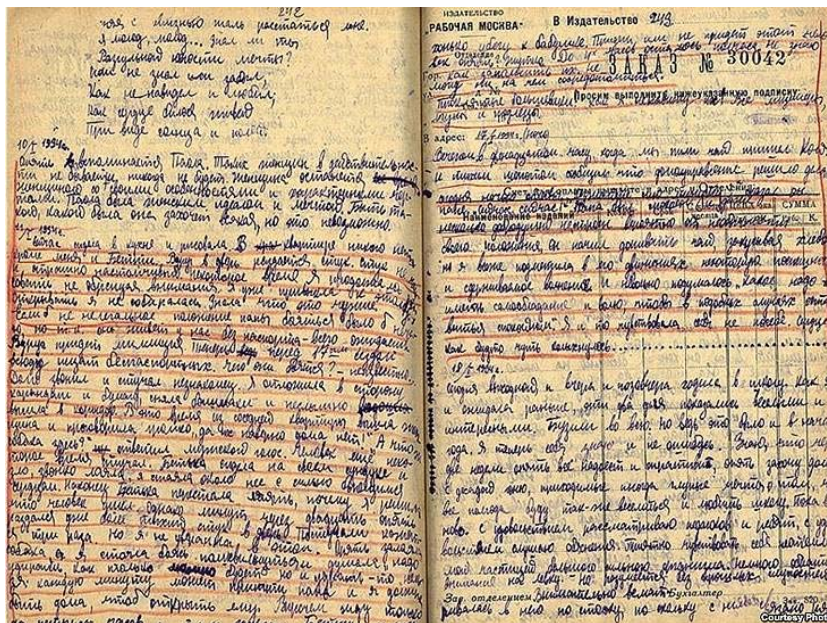
Потік різноманітної інформації, безпосередньо стосувалася будь-якої особи або представляла для нього пізнавальний інтерес, вимагав хоча б вибіркової письмової її фіксації. Щоденна форму запису інформації іноді «підказувала» газета.

Впровадження щоденникової форми фіксації подій в повсякденне життя російських людей було частково зумовлено адміністративними реформами початку XVIII в. Змінивши систему управління країною, Петро I змінив і державне діловодство, в якому з'явився новий різновид документації - журнал. Слово «журнал» (від фр. Jour - день) означає «щоденний». Основне призначення нового документа полягала в регулярній фіксації конкретної роботи кожної державної установи і його службовців: Сенату, Синоду, колегій і т. д. Журнали зберігалися і в міністерському

діловодстві, що прийшов на зміну колезькому на початку XIX ст.

Офіційні журнали велися також в канцеляріях державних діячів: воєначальників, губернаторів і т. д. Так, в канцелярії санкт-петербурзького генерал-губернатора А. Д. Мен-Шикова вони склалися протягом тривалого часу. До нас дійшли сім справжніх журналів за 1716-1720, 1726 - 1727 рр. і копія кінця XIX в. за 1718 р щоденні записи оформлялися в журналах за єдиним формуляру: спочатку вказувалися дата і день тижня; потім, починаючи з раннього ранку, по годинах зазначалося, що робив Меншиков, хто у нього бував, куди він виїжджав, з ким зустрічався. В кінці дня відзначалася погода. Ступінь подробности записів залежала від значущості події, яку, швидше за все, визначав сам генерал-губернатор. Записки велися спочатку в чорновому варіанті, потім оформлявся чистовик. Обидва варіанти створювалися секретарем канцелярії Меншикова.

Журнали велися і деякими державними службовцями на невеликому відрізку часу в ході виконання ними одноразового доручення (Щоденні записи дипломатів, секретарів і канцеляристів посольств, офіцерів і т. д.). Виконуючи окремі доручення, посадові особи створювали документ у формі журналу, зміст якого відрізнялося від канцелярських журналів. Їх щоденна записи включали опис маршруту до пункту призначення, розкривали істота дорученого завдання і його виконання, описували зворотний шлях, а також фіксували інформацію, що являла, з точки зору автора, державний інтерес.

Подібного роду журнали регулярно велися, наприклад, російськими офіцерами, які прямували київським генерал-губернатором в 50-х рр. XVIII ст. в Кримське ханство для вирішення прикордонних конфліктів. Один з журналів складався з 21 серпня по 10 вересня 1755 г. Він має назву так: «Журнал, змістовною Київського гарнізону Стародубського полку секунд-майором Матвієм Мироновим під час посылки його в Крим до Бак-Цисар до хана кримського Арслан-Гірея з листами , а що їм, секунд-майором, під час перебування його в Бахчисараї і в проїзді в обидва шляхи про тамтешніх зверненнях розвідано і нагляду, виявляється нижче ».

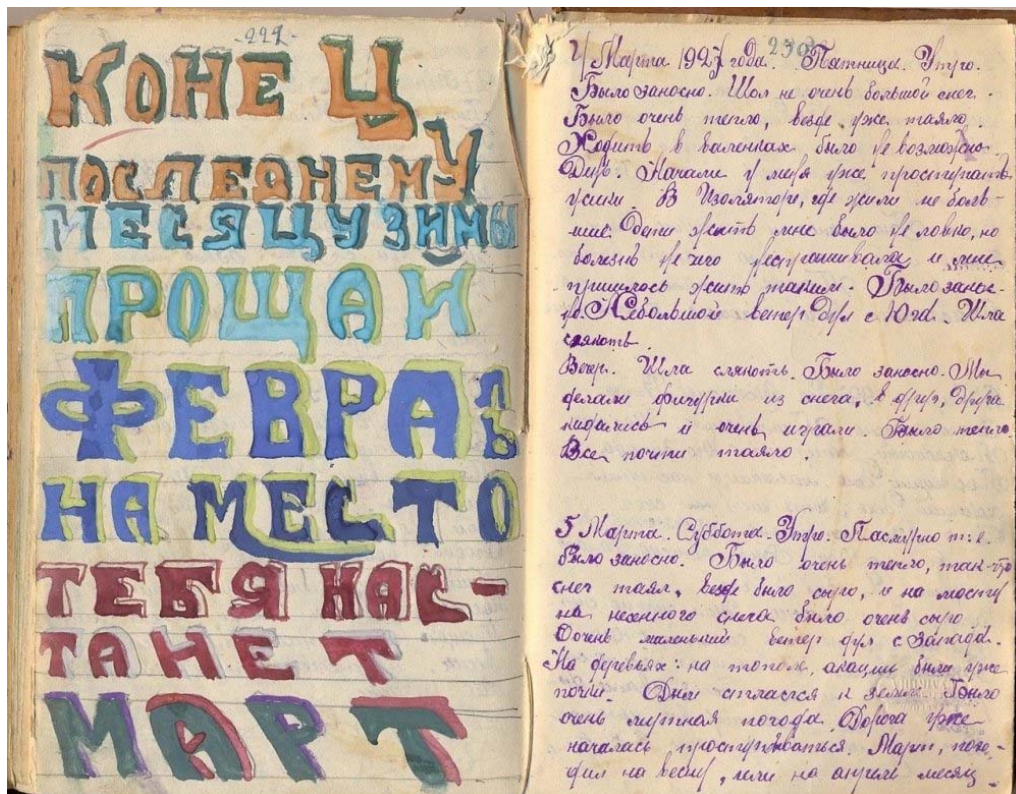
Ці журнали були частиною офіційного діловодства. Журнал Миронова став одним з документів справи, в яке увійшли також лист до хана київського віце-губернатора Костюрина, відповідного листа хана, інструкція, дана Миронову від віце-губернатора, ордера кошовому отаману Запорізької Січі. У Києві журнальні записи спочатку були проаналізовані. Потім у зв'язку з ними були зроблені певні дії, що породили ряд нових діловодних комплексів в інших державних установах. Так, особливий інтерес в Київській губернській канцелярії, безсумнівно, викликали бесіди супроводжували Миронова двох запорізьких козаків з постійно проживали в Криму українцями Федором Мировичем і Федором Івановим сином Нафімовським.

Останні повідомили вкрай важливу інформацію: «а нині король руської, король французької та король шведської погодилися де між собою проти Росії і мають намір війну мати, і ми де надіслані від польської сторони для того, щоб лежати орду татарську і напад вчинити на Росію з усіх боків в грудні місяці цього року або майбутня г. 1756 в січні місяці; так ми москаля з усіх боків візьмемо; а ви не кажіть молодим козакам про се, а кажіть таким, які ще були у володінні під ханом, щоб вони до нас писали і щоб погодилися з нами разом на москаля, а ми де за часом будемо і від себе до старих козаків, кого знаємо , писати ... ». Ця запис в журналі не могла не викликати реакції глави Київської губернської канцелярії.

З Києва в Сенат, Колегію закордонних справ і Військової колегії, безумовно, були відправлені донесення з інформацією про можливу підготовку деяких західноєвропейських країн до війни з Росією. Але, як показала почалася в наступному році Семирічна війна, інформація про можливі супротивників Росії виявилася

невірною. Проти Росії і її союзників виступила тільки Пруссія. Київської губернської канцелярії зацікавили ті люди, які повідомили, з одного боку, секретну інформацію, а з іншого - збиралися агітувати запорізьких козаків виступити проти Росії. Збір відомостей про Федора Миновича і Федора Іванова сина Нафімовском відбився в листуванні Київської губернської канцелярії з полковими канцеляріями Лівобережної України у вигляді указів і ордерів. Журнал Миронова, таким чином, займає важливе місце в ряду різновидів діловодної документації, що виникала в надрах як Київської губернської канцелярії, так і інших центральних і місцевих установ.

Складання офіційних журналів в установах різних рівнів сприяло розширенню кола осіб, для яких ведення особистих щоденна записок стало звичайною справою. Безсумнівно, під впливом офіційного діловодства створювалися щоденники дипломатів, які в більшості випадків належали дворянського стану. Серед тих, хто вів особисті щоденники, був дипломат петровського часу князь Борис Іванович Куракін (1676-1747). Він залишив кілька комплексів щоденникових записів: автобіографічні поденні записки з 1676 по 1712 р.; записки про перебування за кордоном з червня 1705 по серпень 1708 року і з 1710 по 1712 р. Йому приписують авторство журналу про поїздку Петра I за кордон.

Про знайомство авторів ряду особистих щоденників XVIII в. з державним діловодством свідчать самі тексти.

Детальний виклад в особистому щоденнику саратовського священика Герасима Олексійовича Скопіна (1746-1797) змісту указів, що надходили в місцеву консисторію з центральних органів, побічно підтверджує його знайомство з документацією, яка накопичувалася в даній установі. Особистий щоденник вів його син - саратовський протоієрей Микола Герасимович Скопін (1767 - 1836), який брав також участь в складанні в 1806-1812 рр. спеціального «Журналу для запису діянь та інших вчинків, до духовного причта саратовського стосуються». Дмитровський купець Іван Олексійович товчений почав свій щоденник в тому віці, коли до документації міського магістрату, членом якого він став набагато пізніше, ніякого відношення не мав. По всій видимості, звичка до ведення щоденника дісталася йому від батька, який входив в число місцевих муніципальних службовців, а в 1767 р. був обраний депутатом від купецтва міста Дмитрова в Комісію твори Нового уложення. Можливо, і в цій сім'ї складалася традиція ведення особистих щоденників.

Про єдині витoki особистих щоденників і офіційних журналів свідчить загальне найменування цих джерел в XVIII - першій половині XIX ст. Обидві групи джерел називалися журналами, поденними (повсякденними, денними, погодинної) записками. Так, самоназва особистого щоденника Толченова - «Журнал, або Записка життя і пригод Івана Олексійовича Толченова». Офіційні журнали Меншикова при описі їх в XVIII в. були названі «поденну записками». У дворянському середовищі найменування особистого щоденника журналом збереглися, швидше за все, завдяки тому, що записи велися французькою мовою. Наприклад, на кожній з десяти книжок щоденника статського радника, гофмейстера Павла Дмитровича Дурново (1804 - 1864), зазначено «Journal de P ... D ... ff». Поет В. А. Жуковский також називав власні щоденні записи журналом.

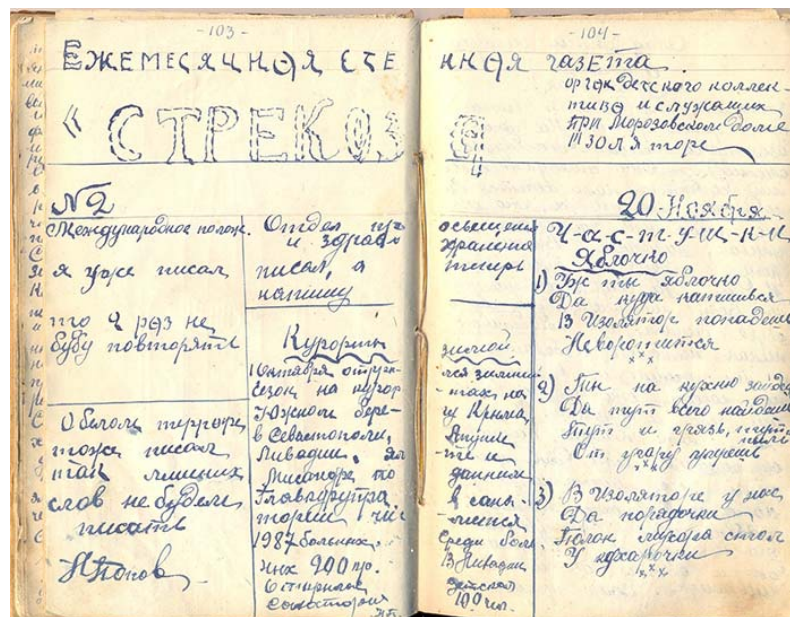

1.2. Особливості особистих щоденників XVIII-першої половини XIX ст.

Маючи єдине коріння і деякі загальні формальні ознаки, офіційний журнал і особистий щоденник в той же час принципово розрізнялися.

У будь-якому державному закладі виробництво журналу було безперервним процесом. Одного разу запущена законом державна машина відтворювала цей різновид діловодної документації протягом декількох століть. Призупинити складання офіційного журналу міг тільки закон. Він же визначав зміст і формуляр журналу.

До числа таких офіційних журналів відноситься, наприклад, вахтовий журнал корабля, обов'язкове ведення якого наказував Статут морської Петра I (1720). Вахтовий журнал був книгу встановленої форми, прошнуровану, пронумеровану та скріплену сургучною печаткою. У неї заносилися відомості про місцезнаходження, обставини плавання і стан корабля, метеорологічні, гідрографічні та інші спостереження. У воєнний час у вахтовому журналі зазначалося участь корабля в бойових діях.

Особисті щоденники зазвичай починали писати в юнацькому віці. Однак не кожен з числа тих, хто починав вести щоденник в юності, продовжував цю справу протягом усього свого життя. Ведення приватного щоденника залежало від волі автора, який міг у будь-який момент почати щоденник, в будь-який момент перервати свої записи, в будь-який момент їх відновити. Так, Пушкін залишив свідоцтво про свої неодноразові спроби вести щоденники: «Кілька разів приймався я за щоденні записки і завжди відступався з лінощів». Однак невдачі поета в цій справі були пов'язані, швидше за все, з його темпераментом, непосидючістю, різноманітністю захоплень, життєвими обставинами і т. д. Серед пушкінських паперів збереглися два щоденника за різні роки: щоденник подорожі поета в Арзрі, який охоплював період з 15 травня по початок серпня 1829 р і щоденник, розпочатий 24 листопада 1833 року і завершився записами за лютий 1835 р Пушкіністи припускають існування ще одного щоденника поета, пошуком якого вони займаються.

На прикладі пушкінських матеріалів видно, що записи в особистих щоденниках могли вестися протягом різних часових відрізків: від декількох місяців до декількох років. Невеликими за хронологією і обсягом щоденних записів були замітки, які велися під час нетривалих подорожей. Наприклад, детальну «Денну записку пішоходця, саратовського церковника з Саратова до Києва по різних містах і селах, буття в Києві і зворотно з Києва до Саратова» Г. А. Скопін вів з 11 травня до 11 серпня 1787 р. Микита Акинфиевич Демидов, котрий подорожував по Європі більше двох з

половиною років, залишив «Журнал подорожі», що охоплює період з 17 березня 1771 по 22 листопада 1773 р. Таким чином, протяжність колійних щоденникових записів іноді визначалася тривалістю подорожі.

Від XVIII-першої половини XIX ст. залишилися зразки хронологічно досить тривалих щоденників. Таким був «Журнал, або Записка життя і пригод Івана Олексійовича Толченова», що включав щоденні записи з 1769 до літа 1812 року, коли в зв'язку з наближенням наполеонівської армії автор був змушений виїхати з Москви. Ще більш значним по тимчасовому охопленню був щоденник колишнього кріпака, чиновника Цензурного комітету, літератора, професора Петербурзького університету, академіка Олександра Васильовича Нікітенко (1804- 1877). Свій щоденник він вів протягом усього свідомого життя - з 1818 по 1877 р. Нікітенко: про робив записи щодня, звертаючись до щоденника кілька разів в день. Він писав про погоду, зустрічей і бесід з різними людьми, свої враження, події сімейного життя і т. д. Якщо врахувати, що автор щоденника належав до вищого кола російського чиновництва і був свідком важливих подій в історії Росії (повстання декабристів, скасування кріпосного права, проведення буржуазних реформ і т. д.), то інформативні можливості цього джерела можна оцінити дуже високо. Протягом багатьох десятиліть - з 1836 по 1908 р. - вів щоденник відомий історик Іван Єгорович Забелін (1820-1908). З деякими прогалинами, викликаними, можливо, лише частковою збереженням щоденника, дійшли до наших днів щоденні записи П. Д. Дурново за період з 1835 по 1861 г. Його рідний брат флігель-ад'ютант і генерал-майор Микола Дмитрович Дурново (1792-1828), який загинув під Варною під час російсько-перської війни, залишив 17 книжок щоденника, який охоплював період з 9 листопада 1811 по 14 вересня 1828 р.

В офіційних журналах щоденні записи велися за певним формуляру. Цікавий формуляр офіційного навчального щоденника, в якому фіксувалися щоденні заняття великого князя, цесаревича, майбутнього імператора Олександра II. Цей щоденник був друкарським способом видану книгу з наступними графами, розташованими на звороті листів: «Годинник»; "Чим займались"; «Номери (А, В, П)»; «Примітки». У розробці форми цього робочого щоденник брав, участь наставник спадкоємця

престолу - поет В. А. Жуковський, який неодноразово висловлювався про позитивну роль щоденника в розвитку особистості. Він склав спеціальний «План навчання» Олександра, розрахований на 12 років. План був схвалений імператором Миколою І. Робочий щоденник займав, таким чином, важливе місце у виховному та навчальному процесу.

В офіційних журналах пропуски записів були неможливі, а якщо вони все ж траплялися, то це спеціальна обмовлялося. Наприклад, в журналі сенатського департаменту могло бути зроблено таке зауваження: «1765 року квітня з 23-го травня по 2-е зборів не було, а 2-го числа, понеділок, в збори Урядового Сенату прибутку по півночі ...».

Для особистих щоденників допустимі нерегулярність записів (зустрічаються прогалини за якісь числа і навіть місяці), а також розповідь про події різних днів під одним календарною датою. Іноді під більш ранньою датою містилися події, про-

Так позначалися імена майбутнього імператора і його товаришів по навчанню: Вієльгорського і Паткуля видавши пізніше. Останній запис за 1824 року в щоденнику Н. Г. Скопіна свідчить про те, що вона була внесена в текст пізніше: «За 31-е грудень». Стояли всі мокрота, вогкість і бруд. Напередодні нового року приїхав преосвящений в Саратов для виборів суддів і прожив по 13-е січня 1825 року ».

В особистих щоденниках можливі найрізноманітніші способи датування записів. Перший запис було прийнято датувати докладно - вказувати рік, число і місяць. Надалі автор щоденника міг використовувати різні варіанти датування своїх записів: вказувати тільки число «12» або день тижня «п'ятниця»; пов'язувати день тижня з церковним календарем «Середа на Святій тижня» або «Місяць березень. 1-го. Чистий понеділок або день першого тижня посту».

Для записів в офіційних журналах було потрібно документальне обґрунтування або підтвердження їх змісту. Текст документів, що були підставою для запису в журналі, або вносився в щоденний запис, або прикладався до журналу на окремих аркушах. Така система існувала, наприклад, при оформленні журналів Меншикова.

Журнали Сенату XVIII в. склалися з протоколів засідань загальних зборів сенаторів або засідань присутніх в окремих структурних підрозділах Сенату. Прийняті на засіданнях і записані в журналах рішення документувалися вимогами і указами Сенату і доповідями імператриці.

Записи в особистому щоденнику були вільні від цієї вимоги. Однак деякі важливі або цікаві офіційні документи (укази, маніфести і т. д.), а також кореспонденції, надруковані в газетах, і особисті листи могли бути внесені автором в текст щоденника за його вибором.

Офіційні журнали як різновид діловодної документації призначалися для внутрішньовідомчого використання. Однак державні інтереси іноді диктували необхідність зробити зміст деяких журналів надбанням широкої публіки. У XVIII ст. для оприлюднення подібних офіційних матеріалів використовувалися додатку до газети «Санкт-Петербурські відомості». На їх сторінках видавалися, наприклад, витяги з журналів, які склалися похідними канцеляріями командувачів військами в ході військових кампаній, журнали подорожей членів імператорської сім'ї і т. д. Так, в роки Семирічної війни регулярно публікувалися «Журнал Російської імператорської армії з головної квартири» і журнали окремих військових підрозділів (корпусів). Про роботу знаменитої каторжницької законодавчої комісії за період з липня 1767 по січень 1769 р. читачів газети інформувала «Денна записка Комісії про

твір проекту Нового укластися-ня». Деякі офіційні журнали виходили окремими Виданнями. Наприклад, з поїздкою Катерини II в червні-липні 1764 року в Прибалтику познайомив публіку «Журнал подорожі Імператорської Величності в Фінляндію», виданий друкарнею Сухопутного кадетського корпусу в 1769 р. Що стосується особистого щоденника, то його автор, як правило, що не припускав копіювання та видання свого тексту. Щоденник створювався в єдиному екземплярі і призначався або тільки для автора, або для вузького кола родичів і друзів. Він зберігався серед паперів в домашньому архіві.

Про те, що приватні особи не передбачали оприлюднення своїх записів, свідчить ряд особливостей щоденників. По-перших, деякі імена згадуваних в тексті осіб передавалися тільки ініціалами. Скорочення імен зустрічаються, наприклад, в записах М. Г. Скопіна: Подібне скорочення імен є і в щоденнику Опочецького купецького сина Івана Гнатовича Лапіна, який вів записи з 1817 по 1837 г. На сторінках його щоденника можна знайти записи такого роду: «30 березня (1817 р.). Я був іменинник, і були у мене люб'язні друзі (далі замість імен слідує заголовні букви), я донині Так провів весело, що ще першої по розпочата навесні. Грав на тому боці, тобто на Завеліцької стороні р. Опочки. З дівчатами в холості, тобто, і отримав поцілунок ».

По-друге, автор щоденника іноді приховував інформацію, записуючи свої роздуми на іноземній мові, особливо в тих випадках, коли вони містили критику на адресу верховної влади або безпосередніх начальників. Призначення цих записів стає очевидним в тому випадку, якщо весь щоденник складався російською мовою. Так, знаючи багато іноземних мов, Н. Г. Скопін вів свої щоденні записи російською. Проте 24 липня 1801 року він записав: «Було дуже жарко, хоча вітерець маленької і дув. *Nihil novi ex Petropoli, nisi quod Imperator protectorern sese pronunciavit ordinis ioannitarum maltiensium; sed probe notandum, Magni Magistri titulum non accepit* », (« З Петербургу не чути нічого нового, крім того, що імператор оголосив себе протектором (покровителем) мальтійського ордена іоаннітів, але слід добре помітити - титул "Великого Магістра" не прийняв ») .

Повідомлення з Петербургу було несподіваним для саратовського жителя, а для

представника православного духовенства навіть прикрим. У записі вбачається відтінок несхвалення вчинку імператора Павла Петровича. Для випадкового читача щоденника, що не володів латинською мовою, запис ставала закритою.

По-третє, вперше згадуються автором особи включаються в розповідь без будь-яких коментарів: відсутні вказівки на їх титули, соціальне і професійне становище, зв'язку між людьми. Автор не думав про можливі читачів свого щоденника, тому не коментував те, що для нього було даністю: його родинні, дружні, службові, сусідські зв'язки. Але для сторонньої людини, що не включеного в систему контактів автора щоденника, безумовно, був потрібний певний контекст.

По-четверте, текст деяких щоденників складався з мінімальних одиниць повідомлення, свого роду «ключових слів». Подібний стиль був притаманний насамперед колійним щоденникам. Цей стиль диктувався умовами, в яких вони створювалися. Завданням упорядника щоденних записів, що знаходиться в дорозі, була фіксація хронології подій, назв населених пунктів, через які пролягав маршрут, пам'яток того чи іншого міста, імен нових знайомих і т. д. Стислість записів виправдана тим, що, читаючи пізніше власний запис про побачене або почуте, людина відновлював в пам'яті багато деталей і свої емоції. Лаконічні записи є свого роду «підказкою» для пам'яті. Поет П. А. Вяземский характеризував їх так: «Щоденник його (В. А. Жуковського. - Т.К.) несистематичний і не докладний. Часто позначки його просто кілки, які мандрівник встромляє в землю, щоб означити пройдений шлях, якщо доведеться йому на нього повернутися, або заголовки, які записує він для пам'яті, щоб після на дозвіллі розвинути і поповнити ».

Як зразок коротких записів наведемо фрагмент з щоденника флігель-ад'ютанта імператора Олександра II Олександра Семеновича Корсакова (1831 - 1862). Навесні 1861 р. Корсаков був відряджений до Курської губернії в зв'язку з введенням Положень 19 лютого 1861 р. містили умови звільнення селян від кріпацтва. Під час поїздки, яка тривала з кінця зими до кінця літа 1861 р. він вів свої записи. В одній з щоденних записів читаємо: «16 квітня. Вербну неділю. Обідня. Коротка розмова зі старшинами. Від'їзд на Проня. Перша станція в селі. Ямщик малорос не знає дороги; шукаємо підстави. Красиві місця приїзд до Лукину. Ден ще тут; у нього вечір, ревізія

його неділю в місті, вночі в Курськ». Цілком очевидно, що для сторонньої людини зміст подібного щоденника вимагало пояс.

Дружні і довірчі відносини між людьми допускали обмін особистими щоденниками для ознайомлення з думками, почуттями, вчинками один одного, особливо в тих випадках, коли друзі не мали можливості спілкуватися усно. Жуковський запропонував М. А. Протасовой, з якої поет був розлучений життєвими і обставинами, обмінюватися щоденниками, щоб кожен з них міг знати, чим живе кохана людина.

У 1859 р. фрейліна Антоніна Дмитрівна Блудова (1812- 1891) поетові Тютчеву фрагмент своїх щоденникових записів з розмислюваннями про прийдешню в Росії селянської реформи. Тютчев відповів їй листом, в якому ділився думками про нездатність влади провести справедливий перетворення: Повертаю вам ваш щоденник, дорога графиня. Якби я не боявся пишних слів, то сказав би вам, що прочитав його не тільки з захопленням і цікавістю, але з побожним розчуленням ... Так, звичайно, якщо б дух, яким пройняті ці кілька листків, міг будь-яким дивом переселитися у всіх нас, зробитися душею влади, адміністрації, вищих класів, - одним словом, всієї офіційної Росії, - тоді, можливо, нам і вдалося б врятуватися, тобто Свята Русь змогла б здійснити перетворення, які стали неминучими, не проходячи через усі випробування, настільки нею заслужені ».

Публікації особистих щоденників проте вже зустрічаються в XVIII в Через 15 років після подорожі, в 1786 р, був опублікований щоденник подорожі Н. А. Демідова в Західну Європу. Не випадково те, що саме шляхові щоденники стали видаватися першими: вони розширювали кругозір читаючої публіки, задовольняли пізнавальний інтерес російських людей, що належали до різних станів.

У міру розвитку системи періодичних видань в XVIII - першій половині XIX ст. на їхніх сторінках містилися тексти різного змісту, які мали форму колійних щоденників.

Укладачі журналу як різновиду діловодної документації демонстрували свою неупередженість по відношенню до об'єкта опису. Це яскраво видно на прикладі так званих камер-фурьєрських журналів, які велися при імператорському дворі з часу

правління Петра I і лютого 1917 р.

Наведемо фрагмент виданого «церемоніальні, банкетного і колійного журналів 1764 г.», що склалися при дворі імператриці Катерини II: «8-го числа (8 січня 1764 г.), в середу, при Дворі Імператорської Величності нічого особливого не відбувалося.

9-го числа, в п'ятницю, зранку, в 10-й годині, Імператорська Величність зволила мати вихід в Сенат, звідки зволила повернутися до Палацу по полудні в 1-й годині. Обідній страву зволила їсти з кавалерами і фрейлінами за ординарним столом, поставленим в бічній від галереї кімнаті. А ввечері Величність і Його Високість покоями зволили проходити в Оперний будинок дивитися грати там французької комедії при одному балеті; після закінчення зволили повернутися в свої апартаменти».

Як бачимо, в записи за 9 січня 1764 р. зафіксована тільки послідовність деяких дій імператриці без будь-якого коментарю про їх причини та суті. Такий характер записів для подібних журналів виправданий, оскільки записи робили люди, які тільки спостерігали зовнішню сторону життя членів імператорського будинку. Відстороненість авторів офіційних журналів від духовної та емоційної життя осіб, про яких вони писали, приводила до появи трафаретних формул в описі подій.

Для того щоб ще яскравіше показати відмінність записів офіційного журналу і особистого щоденника, порівняємо два опису одного події, що сталася 10 січня 1765 р. - походу в театр великого князя цесаревича Павла Петровича і його вихователя Порошина. В камер-фурьєрском журналі сухо і без подробиць констатувалося:

«10-го числа, в понеділок, ввечері, на початку 7-ої години по полудні. Ярмо Імператорська Високість покоями зволив проходити в Оперний будинок дивитися представленої там французької комедії при одному балеті; після закінчення зволив повернутися в свої апартаменти ».

В особистому щоденнику Порошина це ж подія викладено з подробицями, що відповідають завданню, яку він поставив перед Собою - «записувати кожен день вправи і розмови все Чюбезнейшого спадкоємця російського престолу»: «10 (січня 1765 р.) ... Часів в шість пішли ми в театр. Комедія дня була французька, твори комедіанта Л'Анжа: «Le bieniait rendu»; балет Не нелів «La jalousie villageoise»,

маленька п'єса «La IDeuil». Її величність бути не зволила. Великий князь напросився сам.

У журналі секунд-майора Матвія Миронова є стилістична особливість, характерна для деяких офіційних документів. Вона полягає в тому, що в тексті, складеному і підписаному Мироновим, автор згадувався в третій особі: «У Козлева на пристані лежать великих мідних нових гармат десять, бачив їх сам секунд-майор» 1; «Так він же грек Янакі секунд-майору оголосив: якщо де хана не буде змінена, то мають намір війну з ханом мати Бахтігіреві сини» 2. Таким чином, в офіційному журналі особистість автора відсувалася на другий план, а на перший виходила зібрана ним і його підручними інформація, її джерела. Подібний стиль відбивав генезис даного різновиду діловодної документації. Завдання, яке отримав Миронов, було схоже на дипломатичному, тому його журнал мав риси звіту про виконання завдання і сходив до давньоруським статейним списками, які також оформлялися від третьої особи.

Особистий щоденник вівся автором власноруч, і ця обставина визначало стиль записів, відбір фактів для внесення в щоденник. Запис в ньому робилася, як правило, від першої особи. Як приклад наведемо уривок з щоденника Нікітенко: «Травень 1 (1826 г.). Був на гуляння в Екатерингофе. Пил, холод, вітер, галасливі натовпи народу, болото, що були засаджені рідкими ялинами і соснами - ось всі визначні пам'ятки його 23 травня. Кілька днів тому пані Штерича святкувала свої іменини. У ній було багато гостей і в тому числі нове обличчя, яке, мушу зізнатися, справило на мене досить сильне враження. Коли я ввечері спустився у вітальню, воно миттєво привернула до себе мою увагу. Те було обличчя молодої жінки вражаючої краси. Але мене все більше приваблювала в ній зворушлива таємність у виразі очей, посмішки, в звуках голосу.

Порошин свідомо обрав об'єктом свого спостереження повсякденне життя спадкоємця престолу. «Повсякденні запису» про Павла Петровича повинні були стати посібником для «складення його історії». Порошин бачив цінність свого «журналу» в дрібницях, на яких він зосереджував увагу. Він підкреслював, що «іноді по видимому і не важливі б речі краще, ніж прямі справи, зображують характер і схильності

людські, особливо в ніжній молодості». Отже, Порошин фіксував інформацію для майбутнього.

Посилення особистісного начала в щоденниках доводиться на поєднанню третину XVIII в. У цей період на утримання особистих щоденників вплинула художня література, в якій з 60-х рр. в початок формуватися новий напрям сентиментів. Для творів цього літературного напрямку характерно увагу до особистості звичайної людини, його частиною життя, внутрішнього світу, сфері особистих почуттів і взаємовідношень. Під впливом російських авторів, а також творів західного сентименталізму читачі приходили до усвідомлення того, що справжня життя - це здатність відчувати, вміння співпереживати.

В результаті посилення уваги до «рухам серця» кожної людини незалежно від його соціального стану утримання щоденників збагатилося новою інформацією - описом переживань автора. Тепер поряд з по дієвої канвою в багатьох щоденниках фіксувалася внутрішнє життя автора. Так, 14 квітня 1815 Жуковський рекомендував своєї коханої Протасовой «записувати свій день» - вести щоденник: «Чи знаєш, як це втішно, особливо тоді, коли б бажав і щ можеш комусь передати серце. Нехай цей хтось (виділено видавцем. - Т.К.) буде папір ».

Наповнення особистих щоденників новим змістом перетворювало їх на засіб самопізнання і пізнання дійсності. До середини XIX в. таке призначення щоденників було засвоєно навіть гімназистами. Характерна запис в щоденнику петербурзького гімназиста, потім студента Санкт-Петербурзької медико-хірургічної академії В. Н. Чемезова. Роблячи в щоденнику записи про конкретну подію - студентському хвилюванні в Санкт-Петербурзькому університеті в 1861 р - він розкриває своє розуміння призначення щоденникових записів: «Я вирішив записувати рішуче все, що говорять про університет; звичайно, велика частина з цього неправда або перебільшення, але це важливо з тієї сторони, що з усіх оповідань, що ходять по місту, я можу винести погляд суспільства на справу студентів і поняття його про університет. Принаймні років через десяток на дозвіллі я прочитаю це і обговорюю, чи мають рацію були студенти в своїх вимогах чи ні, і нарешті, самий мій образ думок. Може бути, мені навіть захочеться написати історію цієї події, звичайно для себе і

знайомих, а не для публіки, тому що друкувати історію, в якій висловлено багато правди щодо уряду, не дозволяють». Як бачимо, гімназист припускав в майбутньому на основі своїх записів виробити об'єктивний погляд на вимоги студентів в 1861 р., ставлення суспільства до них і, нарешті, власну оцінку подій. Таким чином, заповнюючи свій щоденник, автор пов'язував сьогодення з майбутнім.

У ряді випадків на основі особистих щоденникових записів змогли створюватися і певні різновиди діловодної документації. Так, Корсаков в 1861 р. випустив особистий щоденник для того, щоб по поверненню в столицю написати точний звіт про виконання даного йому служби, ного Доручення.

1.3 Аналіз видання «Секрети краси»

Для аналізу книги я обрала енциклопедію видану Лідією Хауеншільд. Книга має назву «Стань лучшей версией себя», вона була випущена та модернізована у 2020 році.

Почитавши відгуки про цю енциклопедію, я можу сказати, що батьки які купують це видання для своїх дітей підлітків, залишаються в захваті, та не бачать ніяких недоліків. Так як і на мій погляд у книжці стисла та інформаційно доступний текст. Вона супроводжується великим обсягом різноманітних ілюстрацій. Кольорова гама спокійна.

Рис. 1.1

На (рис.1) зображена обкладинка цієї книги. На мій погляд дуже добре, що вона має задній фон білий. Білий колір додав простору сторінці, вона не виглядає завантаженою та має свіжий вид. Квіти по краю периметру сторінки грають вдалу роль, але можна побачити на прикладі крайньої нижньої квітки з правої сторони, вона має дуже яскравий колір забирає на себе погляд. Так як на цій стороні є текст, який знаходиться у рамці менш насиченого кольору, я вважаю що усі квіти на цій сторінці мусили бути набагато світліші, ніж є. Головний акцент має забирати на себе погляд в першу чергу, це назва книги і допоміжні написи.

Є також у мені сумніви, що до зеленого кольору у головній назві книги. Він дивиться не гармонійно на фоні фіолетових, рожевих елементів. На місці дизайнера я би спробувала фіолетовий або голубий колір. Я вважаю, що саме вони додали особливості обкладинки і гармонійно поєдналися з усіма елементами обкладинки.

Мені подобається, що ми ще бачимо маленькі елементи жіночих атрибутів, таке враження ніби вони ненавмисно розкинулися на сторінках книги. Маленькі ілюстрації зіграли позитивну роль у вигляді сторінки, додали більш жіночої атмосфери. Також можна позначити, що колір в якому вони були створені, дуже гармонійно підходить, він на ніжніших відтінках і не паморочить око.

Содержание	
Введение.....	2
Твоё тело	
Как понять, что ты вступила в подростковый возраст?.....	4
Роскошная кожа.....	6
Защита от солнца.....	7
Ухоженные ножки.....	8
Разберёмся с нежелательными волосами.....	9
Ах, эти мягкие, нежные ручки!.....	10
Делаем маникюр!.....	11
Какие глазки!.....	12
Уход за лицом	
Тест. Определи свой тип кожи.....	14
Как ухаживать за кожей.....	18
Маски для лица.....	20
Проблемная кожа.....	22
Зубки – жемчуг, а губки – кораллы!.....	24
Секреты красоты.....	26
Вопросы от девочек.....	27
Макияж	
Косметические термины. Мини-словарик.....	28
Делаем макияж вместе с Катей и Машей.....	30
Демакияж.....	32
Вопросы от девочек.....	34
Волосы	
Определи свой тип волос.....	36
Как правильно мыть голову.....	38
Маски для волос.....	39
Стрижка и форма лица.....	40
Средства для волос. Мини-словарик.....	43
Укладка волос.....	44
Вопросы от девочек.....	46
Твоё здоровье	
Недосыпаешь – здоровье теряешь.....	48
Утренняя зарядка.....	49
Тренировка для спортивной девочки.....	50
Правильное питание.....	54
Витамины и микроэлементы.....	56
Вопросы от девочек.....	58
Как чувствовать себя уверенно.....	59
Тест. Насколько ты уверена в себе?.....	60

Рис. 1.2

На (рис.2) знаходиться зміст книги. У цьому видані редактори вирішили розмістити його у кінці книги. У своєму виданні я планую зробити навпаки, так як мені це здалась не зручним, для видання такого типу.

На перший погляд зміст зручний та немає зайвих елементів які можуть бути запорукою для концентрації. Але якщо, брати той факт, що це література для підлітків, мені здалося це дуже одноманітно та не цікаво. Дизайнер зробив кольорову гру для розділів. Цей хід мені дуже сподобався, я вилучу цю ідею для свого диплому, адже я збираюсь також робити сторінки різних під заголовків різноманітних кольорів і тут прийдеться саме в тему долучити і до змісту цей дизайн.

Рис. 1.3

На цьому розвороті на мій погляд не сумісно підібрані вставки та подання інформації. Візуально якщо дивитися, усе змішується між собою. Невдале підібрана рамка з заголовком. Можливо я би, просто відокремила напівкруглою рамкою, як це зроблено на другій сторінці. Також зайвими є невеличкі елементи жіночих принад. Ця сторінка взагалі не поєднується між собою.

На сторінці з правої сторони все здається більш гармонійним. Мені

сподобалося рішення розділити різні теми у пунктирні рамки з заокругленими кутами. Вставлені елементи теж доповнюють цілісність сторінки.

Вид в якому було виконано нумерацію сторінок мені сподобався, він не несе в собі нічого зайвого.

Висновки до Розділу 1

Один з ефективних способів краще розібратися в собі і навчитися здійснювати свої мрії - ведення особистого щоденника.

«У мене вже є шкільний щоденник. Чи не найприємніша річ »;

«Щоденник? Він для маленьких дітей, а я давно виріс з цих сопливих розваг»;

«Я не письменник, погано виходить викладати думки»;

- ось типові думки хлопців на тему ведення щоденника для себе.

Давай спочатку розберемося, чому ж може бути корисний для тебе такий метод фіксації власних думок. Щоденник допомагає:

чіткіше усвідомлювати, що з тобою відбувається, завдяки можливості побачити себе з боку. Коли письмово описуєш свої переживання, роздуми, враження, своє і чуже поведінку, то завжди можна знову все перечитати і «зловити» важливі висновки, що зазвичай залишається поза нас, якщо ми не записуємо наші думки. Ці висновки дозволять тобі побачити свої помилки і спробувати діяти інакше;

«Виплеснути» негативні емоції в безпечній формі, не тримати негатив в собі і дратуватися на оточуючих;

досягати своїх цілей. Одна справа, коли у тебе в голові купа всяких ідей, а інша - коли на папері. В голові складно утримати все, що необхідно виконати для здійснення планів, а ось на папері - запросто. Можна докладно і структуровано розписати всю послідовність етапів досягнення якоїсь мети, наприклад, вивчити англійську мову. Такий підхід набагато швидше наблизить тебе до реалізації бажань - у тебе перед очима постійно твій щоденник-мотиватор;

підвищити впевненість в собі. Коли ти записуєш все, чого досяг, чого навчився, дуже приємно знову і знову перечитати про свої досягнення і надихнутися для нових подвигів.

А як вести щоденник з максимальною користю для себе? Декілька порад:

Не думай про орфографію і іншої стилістиці. Пиши так, як хочеться. Щоденник - це самовираження. Зосередься на тому, ЩО ти хочеш висловити, а не ЯК. Ти також можеш не тільки щось туди записувати, але і прикрашати - малювати, додавати якісь аплікації і т.д .;

Фіксуй не тільки негативні переживання, а й позитивні. У щоденнику знайдеться місце і для смутку, і для радощів. Відмінний спосіб підвищити свою самооцінку - записувати, що хорошого трапилося з тобою за минулий день або тиждень, за що ти вдячний цього дня. Навіть якщо здається, що все жахливо і огидно, прагни знайти хоч щось, що, нехай і на коротку мить, але все ж порадувало тебе. Тоді ти зможеш набагато позитивніше сприймати себе і світ в цілому, а, значить, ти втечеш від непотрібних конфліктів, складнощів і переживань.

РОЗДІЛ 2.

ПРОЕКТУВАННЯ ТА ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ НОВОГО ВИДАННЯ ЩОДЕННИКА

2.1. Художня концепція

У розробці нового видання щоденника я спиралася на ідею «модернізації» сучасної літератури і водночас залучення до оформлення нової тенденції у підлітків, які б надали їм цілком новий і сучасний вигляд. Для досягнення цього було вирішено задіяти сучасну колірну систему оформлення сторінок, побудовану на поєднанні контрастних насичених або ненасичених кольорів, зокрема використовувати такі кольори: рожевий, м'який фіолетовий, ніжно оранжевий т. д. Водночас така кольорова гамма мала поєднуватися із моїми зображеннями та сучасним стилем життя, які є характерними та популярними для дівчинки підлітку. Щоденник призначені для дівчат 11-14 років, які тільки починають занурюватися у доросле життя, но зараз можемо спостерігати, як швидко почали дорослішати юнаки.

Щоденник розповість про зміни тіла дівчинки, допоможе визначити її сподобання, розібратися у собі, дасть поради в стосунках, спілкуванні з однолітками, батьками. Також підліток знайде в цій книжці-щоденнику багато актуальних тенденцій, що до вибору манікюру, чи як підібрати собі правильний макіяж бід форму свого ока. На сторінках книги є невеличкі тести, де дівчата знайдуть відповіді на свої питання.

І нарешті об'єднуючим елементом усієї книги є по дівчачому красиві сучасні ілюстрації. Для підбору елементів рослинної орнаментики я вибрала ніжні квітки, не дуже насиченого кольору. Для пошуку необхідних форм квіткових було розглянуто декілька книг схожого жанру. Відбір самих орнаментів відбувався згідно с сучасними тенденціями, а не за символічним значенням.

Елементи сучасного оформленні щоденника, передбачалось використати декілька способів: замість контуру об'єктів, заповнення ніжних відтінків, а також, допоміжні елементи, які підтримують цілісність композиції. Зазвичай ілюстрації

використовуються в щоденнику, як допоміжний елемент оформлення, у даній роботі вони виступають одним із головних елементів моєї композиції.

У книжці можна побачити зміну кольорової гами, що змінюється відповідно до теми про яку йдеться на сторінці. Я вирішила що зміна кольору може позитивно вплинути на підклітка і це додасть новизни і не схожості кожній сторінці. Обкладинку також було вирішено створити модернову, сучасну, для цього я розглянула сучасні щоденники які подобаються дівчатам 10-14 років. Було вирішено робити її по типу приклеєних стікерів зверху. Так як підлітки це полюбують, можна навіть побачити, що вини обклеюють собі зараз ноутбуки телефони цікавими стікерами. Так же прослідкувати тенденцію клеїти на шпалери постери з їх улюбленими виконавцями пісень, або акторами, чи просто героями улюбленого мультика. Тому я добре розмірковувала над цим і вирішила зробити обкладинку по аналогії стікерів.

На перших сторінках книги підліток дізнається про зміни в своєму тілі, прочитає про те, що можливо її буде соромити питати у батьків, або друзів які вже це пройшли. А саме головне, як з цим можна упоратись і не нашкодити собі. Далі на сторінках знайде цікаві поради за доглядом за обличчям, як правильно усунути волосся на ногах і коли це треба робити. Знайде декілька секретів самостійного ідеально манікюру. Зможе пройти тест на визначення свого типу шкіри обличчя, та знайти поради по відповіді, яка в неї вийде. На сторінках далі вже будуть поради до застосування масок для обличчя, як можна створити її в домашніх умовах, що робити категорично заборонено. Секрети білосніжної посмішки також можна знайти на сторінках книги, так як ми знаємо, що на обличчі притягують погляд не тільки шкіра і очі, але і білосніжна посмішка.

На деяких сторінках книги ми можемо побачити мотиваційні висловлювання, думки великих філософів. Інколи води нам допомагають замислитися, розібратися у своїх думках та почуттях. Винести урок з прочитаного, усі ми пройшли шлях дорослішання, та знаємо як інколи буває тяжко, ми думали що весь світ проти нас, що ні одна людина нас не розуміє, дуже сильно дівчат цього віку турбує відчуття нерозділеної любові. У той момент здається, що життя на цьому закінчується, але це не правильна думка, в їхньому житті це не найпоганіше, що ще станеться, і не сама

велика любов яка прийде. Нам треба донести до дівчат, що усе в житті не довго вічне, вся біль яку вони відчують з готом мине, все стане добре, але буде і нова біль. Це і є життя, буває то добре то зле, якщо ми будемо залишатися сильними и будемо знати куди прямувати у нас усе вийде. Світ, це чарівна річ, яку ми здобули і не можемо, витратити на незначні справи і робити те, що нам не подобається.

Тому у щоденнику який я виконувала у дипломній роботі, дівчата зможуть хоч трішки розібратися в собі, відносінах з оточуючими їх людей. І сподіваюсь, що прочитане у книжці допоможе їм хоч трішки розібратися.

Все сторінки книги виконані в мінімалістичному виді, легкі до читання, і не перевантажують зір, легкі на зосереджені на одному.

2.2. Обраний формат книги, його виправданість в залежності від типу, обсягу, призначення видання

Для видання обрано формат 70×90 1/16. Обраний мною формат відноситься до середньо статистичного видання, дуже часто використовується для видань з дитячої літератури і пізнавальних книжок для підлітків . Цей формат виправданий для щоденника, не дивлячись на невеликий обсяг у 40 сторінок, так як несе в собі стислу інформацію.

2.2.1. Зовнішні елементи книги. Обраний тип оправи щоденника, шрифтове, графічне, композиційне оформлення. Оформлення форзацу, його композиційне, кольорове рішення.

Для щоденника було обрано тверду палітурку типу 7 —переплетених кришка складова, складається з тканинного корінця, картонних сторін покритих папіром. Кришка має канти, кути прямі, корінець круглий. Книги в оправах розраховані на довгий термін користування.

На обкладинці розташована по середині, ближче до верхньої частини

обкладинки шрифтова композиція та назва альбому набрана довільним шрифтом центральною виключкою. Назва створена жовтим кольором на зеленому фоні у вигляді рваних трикутників, яка для поєднання з композицією виконана в тому же стилі, що і інші елементи на обкладинці. Одразу під назвою книги розташована невеликий допоміжний текст. З самого верху я вирішила вказати автора. Усе інші елементи доповнюють стиль модерну, малюнки у вигляді очей, стилізованих пташок, сердець, невеликих корон, ще все характеризує у собі хаос, як і то що знаходиться у голові підклітка. Хаос-для підклітка, це свій індивідуальний стиль життя. На задній сторінці обкладинки, була розміщено по середині філософські висловлювання, розміщено у квадратній рамці. Також задню сторінку підтримую такі самі мінімалістичні елементи, що і на головній сторінці книги.

Необхідними елементами книги в палітурці є форзаци, він сам з яких здійснює перший лист книжкового блоку з передньою стороною палітурної кришки та другої - останній аркуш блоку, задньої сторони. Бере участь в скріпленні палітурної кришки з самим книжковим блоком, форзаци примножують міцність цього скріплення і, закриваючи кінці марлі і грубу поверхню картону, надають зворотному боці кришки акуратний вигляд. Форзац знаходиться швидше іншого розвороту книги. В цій властивості закладена можливість його ефективного використання як носія інформації.

Форзац може використовуватися і як елемент художнього оформлення. На ньому можуть бути поміщені малюнок, орнамент, візерунок, текст, пов'язані зі змістом книги. Навіть самий колір форзаца може бути використаний для того, щоб зв'язати оформлення палітурки і титульного аркуша. Різновидом узорного форзаца є форзац з витисненої паперу.

Зображення на форзаці має не тільки декоративне, але і разом з тим пізнавальний мотив. Саме такого типу образотворчий форзац все ширше застосовується в шкільних підручниках, довідниках, науково-популярних та науково-технічних виданнях.

Форзаци несуть в собі технологічну функцію та використовуються, ще і як

елемент художнього оформлення книги. Вони в першу чергу грають головну роль у скріпленні палітурки з книжковим блоком, збільшують її міцність і надають зворотному боку кришки гарний вигляд.

2.3. Оформлення внутрішніх елементів видання. Їх шрифтове і композиційне рішення, зв'язок шрифтів і зображення на титулі.

При виборі композиційного рішення титулу зазвичай роблять гармонійну відповідність з шрифтовим оформленням нашої обкладинки. Вона може містити в собі не тільки текст, а і супроводжуватись фотографіями, або якимись графічними малюнками. Її призначення – донести до читача головну відомість про його книгу (назва, його назва, автор, місце знаходження, рік випуску та ін.). Титульний листок може бути одинарним чи подвійним (з чотирьох сторінок, як правило перше).

Для свого щоденника було створено сторінковий титул, який містить назву як і на головній сторінці, але вона вже не така виразна як була на обкладинці. Та у самому ниці можна побачити назву міста, де була створена книга, та рік її виконання. Тло титулу білого однорідного кольору, деякі шрифти виконані в фіолетових кольорах, чи зелених.

2.3.1. Оформлення та композиційне рішення розвороту.

В даному розвороті ми бачимо що на полях в нас повторюються елементи з обкладинки, здається, що ніби знову приклеюється невеличкі стікери. Вони ледь помітні, не кидаються до зору на сам перед, але якщо вже почати роздивлятися сторінку більш детальніше вони дуже гармонічно поєднуються між собою.

Нумерація сторінок на всіх листах виконана в одному стилі, тільки на лівій і правій стороні вони відрізняються напрямком, тобто виконані у дзеркальному відображенні. Вони на мій погляд вписуються в стиль дівочої книги, так як виконані у виді сердець.

На лівій стороні зверху назва розділу, під ним невелика анотація і вже нижче зроблена у двох полосному наборі 6 невеликих таблиць з порадами до дівчинки.

Кожна табличка має назву, зверху таблиці виконана невелика ілюстрація у вигляді кольорової стрічки табличка має градієнт, ніжний перехід з білого в голубий. Також можна побачити, що сама сторінка також виконана за допомогою градієнту, але вже відрізняються кольори, ми бачимо, що це поєднані рожевий з білим. Також в місцях де є вільний простір, було додані невеличкі мальовані елементи.

На правій стороні розвороту вже одно рядковий набір тексту. На цій сторінці знаходиться вже більш детальна інформація, та змістовна. Задача була така, що не можна багато писати тексту, бо підлітки не дуже люблять читати некорисну їм інформацію. Пункти на цій сторінці я також вирішила підтримати невеличкими серцями. І такими же непримітними ілюстраціями-стікерами.

2.3.2. Зміст та його оформлення.

Зміст – перелік вхідних в видання частин, глав, розділів і параграфів із зазначенням номерів сторінок, на яких вони починаються. Його розміщують на самому початку або в самому кінці видання. Загалом у виданні змісти поміщають у кінцеву частину. Це загалом пояснюють однією технологічною фразою. Якщо при верстці матеріал книги не вкладеться в ціле число друкованих аркушів і залишається незручний для друкування, то його іноді можна прибрати, трохи стиснувши зміст. Зміст виконує наступні функції: довідково-пошукову, інформаційно-пояснювальну, рекламну.

Зазвичай оформлення змісту книги може бути досить довільним. Обов'язковими є елементами тільки назви розділу і нумерації сторінки, що відповідають за назву твору.

В книжці зміст розташована в кінці. Кожен підрозділ має свій колір. Також було обіграно такими ж самими елементами у вигляді невеликих ілюстрацій сторінку з змістом також. Глави знаходяться у невеличкій рамці, вона заповнена кольором свого підрозділу. А вже назви сторінок на яких знаходиться інформація, мають звичайний вигляд і колір. Нумерацію сторінок я вирішила робити теж у звичайному стилі. Штрих-пунктир між назвою і номером сторінки виконаний з великої кількості точок.

Це додало цілісності вигляду сторіки.

2.4. Характеристика обраних шрифтів до всіх видів тексту.

Значену роль з естетичного боку тексту різноманітних видів друкарських видань неоднакове. На вибір гарнітури шрифту, кегля і накреслення впливає саме літературний жанр, читацька належність, обсяг тексту і композиція, формат видання, формат набору, якість паперу, спосіб друку. Для щоденника були обрані шрифти саме з точки зору зручності читання, але і грала важливу роль, сучасність.

Видання може бути одно гарнітурним або багато гарнітурним. Застосовуючи шрифт однієї гарнітури і навіть одного накреслення, легше надати оформленню цілісність, єдність. Але і при вмілому підборі двох або декількох гарнітур можна домогтися єдності, правда, більш складного. Однак при необґрунтованому, випадковому з'єднанні декількох гарнітур художня цілісність втрачається, зв'язок шрифтів з оформленням інших елементів видання порушується.

Колір шрифтів змінюється відповідно до оточення, зазвичай створюючи контраст із тлом або об'єктом на якому розташовані.

2.4.1. Вихідні дані, їх шрифтове і композиційне оформлення

У кожному виданні містяться випускні дані, які відповідно до Держстандарту 7.4-77 входять в ту ж систему вихідних відомостей, що і титульні дані. Ці дані можна розділити на дві групи – обов'язкові та рекомендовані. Обов'язкові дані (дата здачі в набір, дата підписання до друку, формат, обсяг, наклад, ціна видання і т. д.) Потрібні для обліку та контролю роботи видавництва і поліграфічних підприємств. Рекомендовані до розміщення дані включають ім'я, по батькові та прізвище автора, назву видання, прізвища та ініціали редактора, художнього та технічного редакторів, коректорів. Вихідні дані оформлюють так, щоб ними було зручно користуватися в роботі, але в той же час компактно. Їх доцільно набирати шрифтом дрібного кегля – приблизно 10 пункту (частково в залежності від формату книги і кегля шрифту основного тексту).

Висновки до Розділу 2

Для створення художньо-технічного оформлення книги-щоденника було створене нове композиційне рішення, внесення сучасного вигляду.

У результаті було розроблено оригінальний макет щоденника, що включає в собі всі елементи новизни. Підібрані вдали шрифтові рішення, створена верстка для кожної сторінки різноманітна, індивідуально підібрана ритмічність композицій. Також книга була створена беручи індивідуальні особливості підлітку.

РОЗДІЛ 3.

РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИДАВАННЯ

3.1. Аналіз вихідних даних для проектування

Для книги «Як стати супер дівчинкою» обрано формат А3. Так як одна з характерних ознак видання цього типу книжок, є наявність великого обсягу ілюстрацій та короткого та інформативного обсягу інформації. Текст поданий у різних формах. Було уникнено повторювання, за для більш цікавої візуалізації.

Для цього видання було обрано дві гарнітури шрифтів для заголовків Coutier New 50 pt та Consolas 14 pt основного тексту сторінок.

Таблиця 3.1. Технічна характеристика книги «Як стати супер дівчинкою»

№ п/п	Найменування показника	Оригінал
1.	Формат і доля аркушу, мм	42*29.7 мм
2.	Формат видання до обрізу, мм	21*29,7 мм
3.	Формат видання після обрізу, мм	170*215
4.	Тираж видання, прим.	100
5.	Обсяг видання: у сторінках	36
	у фіз. друкарських аркушах	2
	У зошитах	4
	в умовно-друкованих аркушах	2.33
	в обліково видавничих аркушах	5,59

	Текст, кегль шрифту, гарнітура <ul style="list-style-type: none"> • основний, п • додатковий, п • колонтитули, колонцифри, п вихідні дані, п	14 16 18 12
	Титульні елементи Титул: <ul style="list-style-type: none"> • характер оформлення • кількість фарб 	Текстовий 4+4
6.	Ілюстрації <ul style="list-style-type: none"> • кількість фарб • характер ілюстрацій • розташування у виданні • ілюстративність видання, % 	4+4 штрихові розворотні 60%
7.	Обкладинка <ul style="list-style-type: none"> • покривний матеріал • кількість фарб • характер оформлення • характер ілюстрацій 	картонна 4+4 текст + ілюстрації штрихові
9.	Блок <ul style="list-style-type: none"> • характер (форма) корінця • вид скріплення блоку • матеріал скріплення 	Прямий швейне скріплення Клей, нитки, папір
10.	Метод друку	Офсетний

Таблиця 3.2. Класифікація видання за ДСТУ 3017:2015

Ознака	Визначення
За матеріальною конструкцією	Книжкове
За знаковою природою	Ілюстративне
За періодичністю	Неперіодичне
За змістом (цільове призначення)	Видання для дозвілля
За видом видання	Енциклопедія
За віковою категорією	Для підлітків
За терміном використання	Довгострокове
За обсягом	Брошура
За аналітико-синтетичним переробленням інформації	Інформаційне

3.2. Розробка конструкції видання

Обсяг книги «як стати супер дівчинкою» 36 сторінок, комплектується методом зшивки простим брошурним швом. Найбільш простий і враховуючи обсяг видання, відповідний спосіб, при якому зошити скріплюються тільки нитками без корінцевого матеріалу. Друк 4+4. Обкладинка суцільно картонна, обрізна.

Спуск шпальт залежить від типу видання, способу фальцювання та кількості згинів у зошиті, характеру комплектування видання та іншого. Для мого видання було вибрано: схему спуску полос 16-ти сторінкового документа. (схема 1)

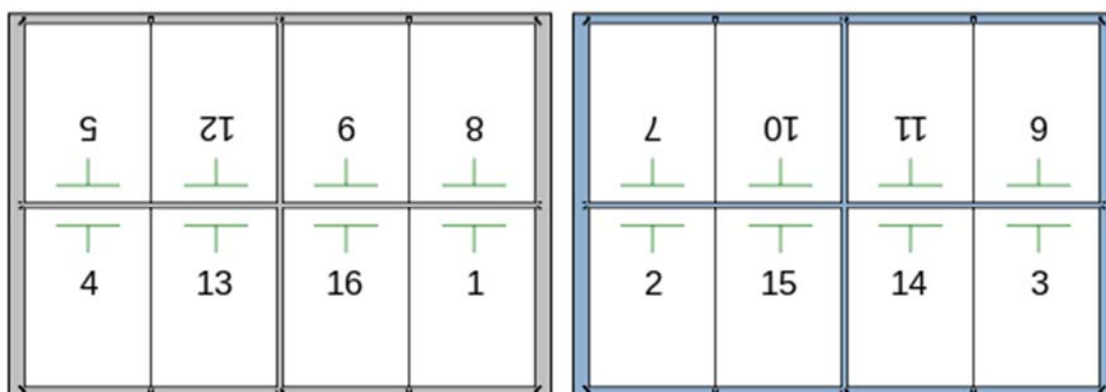

Схема 1: спуску полос 16-ти сторінкового документа

3.3. Вибір витратних матеріалів та способу друку

Процес проектування технологічного процесу починається з вибору способу друку, який залежить від типу видання та їх вимог до якості і накладу видання.

Наразі домінують цифрові та офсетні способи друку. Офсетний друк є більш високо якісний спосіб друку, тому є більш доцільним для друку цього видання.

Для друку книжкового блоку було вибрано крейдований папір щільністю 130 г/м², для обкладинки – крейдований папір щільністю 200 г/м².

3.4. Розробка блок-схеми технологічного процесу

Було побудовано блок-схему технологічного процесу виготовлення альбому з листівками з цифровим способом друку (рис.3.1).

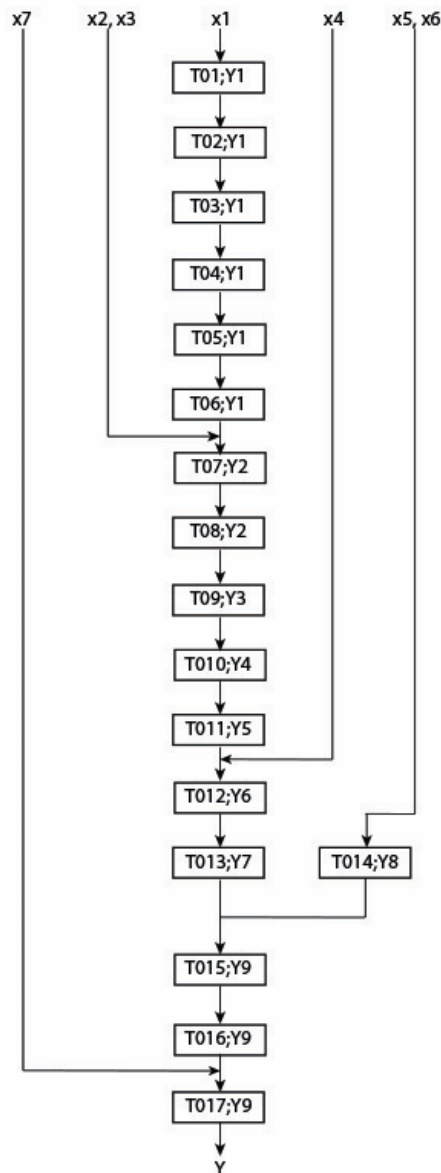

Рис.3.1 Блок-схема технологічного процесу

ТО – символи технологічних операцій;

У – устаткування;

Х – використані матеріали;

У – результат кінцевої роботи.

ТО1 – створення графічного матеріалу; ТО2– створення оригінал-макетів; ТО3 – верстка; ТО4 – спуск полос; ТО5 – кольороподіл; ТО6 – растрування; ТО7 – друк пробних зразків; ТО8 – друк (основних аркушів блоку, палітурного паперу, форзаців, карманів і листівок); ТО9 – фальцювання віддрукованих листів для блоку видання; ТО10 – розрізка аркушів; ТО11 – комплектування блоку видання; ТО12 – шиття нитками книжкового блоку; ТО13 – обрізка блоку з

трьох сторін; TO14 – виготовлення палітурки; TO15 – склеювання книжкового блоку з палітуркою. TO17 – пакування готового тиражу.

У1 – Ноутбук ASUS X540; У2 – цифрова друкарська машина Xerox 700i Digital Colour Press, денситометр Gretag, X-Rite, спектрофотометр ULAB 101; У3 – комбінована фальцювальна машина «PETRATTO D-SIG»; У4 – різальна машина *POLAR* D 80 есо; У5 – листопідбірна машина **Brehmer ZTM 892/32**;

У6 – ниткошвейна машина для книг Purlux SXB400; У7 – триножова різальна машина Eurocutter TM28 TKT; У8 – машина для виготовлення палітурок Tescnograf T-Rex (T20-Rex); У9 – ручна операція.

Х1 – графічний матеріал; Х2 – папір; Х3 – фарба; Х4 – нитки; Х5 – картон; Х6 – клей; Х7 – матеріал для пакування.

У – готова продукція.

3.5. Маршрутно-технологічна карта

Таблиця. 3.1 Маршрутно-технологічна карта процесу підготовки видання

№	Найменування технологічної операції	Устаткування	Технологічні режими. Програмне забезпечення	Витратні матеріали	Допуски та засоби контролю
1	Створення графічного матеріалу	Ноутбук ASUS X540	OC Windows 10, Adobe Illustrator CC2017	Цифрові файли: ai, pdf	Візуальний, контроль за допомогою програмного забезпечення
2	Створення оригінал- макетів, верстка	Ноутбук ASUS X540	OC Windows 10, Adobe Illustrator CC2017	Цифрові файли: ai, indd, pdf	Візуальний, контроль за допомогою програмного забезпечення, ДСТУ 3018-95, СОУ 18.1-02477019-04:2015
3	Електронний спуск полос	Ноутбук ASUS X 540	OC Windows 10, Kodak	Посторінковий оригінал макет в	Візуальний, контроль за допомогою

			Preps 6.0	електронному вигляді, цифрові файли: ai, indd, job	програмного забезпечення
4	Кольороподіл	Ноутбук ASUS X 540	OC Windows 10 Adobe IllustratorCC2015	Цифровий файл: ai	Візуальний контроль
5	Растрювання	Ноутбук ASUS X 540	OC Windows 10 Adobe IllustratorCC2015	Цифровий файл: ai	Візуальний контроль
6	Друк пробних зразків	Ноутбук ASUS X 540	OC Windows, Adobe Acrobat	Крейдований папір, фарба	Денситометр Gretag, X-Rite, спектрофотометр ULAB 101.
7	Друк (основних аркушів блоку, палітурного паперу, форзаців, карманів і листівок)	Цифрова друкарська машина Xerox 700i Digital Colour Press, денситометр Gretag, X- Rite, спектрофотометр ULAB 101.	Температура приміщення 20 –	Крейдований папір, фарба	Денситометр Gretag, X-Rite спектрофотометр ULAB 101.

8	Фальцювання віддрукованих листів для блоку видання	Комбінована фальцювальна машина «PETRATTO D-SIG»	25°C; відносна вологість 50 – 70 %; освітленість – 300 лк Вентиляція	Задруковані аркуші	Візуальний контроль
9	Розрізка аркушів	Різальна машина <i>POLAR</i> D 80 eco		Задруковані аркуші	Візуальний контроль
10	Комплектування блоку видання підбиранням	Листопідбірна машина Brehmer ZTM 892/32			
11	Шиття нитками книжкового блоку	Ниткошвейна машина для книг Purlux SXB400		Нитки для прошиву блоку	Візуальний огляд готової продукції
12	Обрізка книжкового блоку з трьох сторін	Триножова різальна машина Eurocutter TM28 TKT	Температура приміщення 20 – 25°C; відносна вологість 50 –	блок	Візуальний огляд готової продукції, формат після обрізки має відповідати затвердженому

13	Виготовлення палітурки типу 7	Машина для виготовлення палітурок Tecnograf T-Rex (T20-Rex)	70 %; освітленість – 300 лк Вентиляція	Картон, задрукований палітурний папір, клей	Візуальний контроль
14	Склеювання книжкового блоку	Ручна операція		Клей	Візуальний контроль
16	Пакування готового тиражу	Ручна операція		Матеріал для пакування (картонні коробки)	Контроль якості книг

3.6 Розрахунково-графічна частина

1. Обсяг видання у фізичних друкарських аркушах:

$$O_{\text{фіз.др.арк.}} = C/\text{ч},$$

де C – загальна кількість сторінок, ч – доля;

$$\text{Для блоку видання : } O_{\text{фіз.др.арк.}} = 36/16 = 2$$

2. Обсяг видання в умовних друкованих аркушах:

$$O_{\text{ум.друк.арк.}} = O_{\text{фіз.друк.арк.}} \times K_{\text{п}},$$

де $K_{\text{п}}$ – коефіцієнт приведення;

$$K_{\text{п}} = (42 \times 29,7) / (60 \times 90) = 0,23$$

$$O_{\text{ум.друк.арк.}} = 2 \times 0,23 = 0,46$$

3. Обсяг видання в обліково-видавничих аркушах:

$$O_{\text{обл.вид.арк.}} = \Sigma E_{\text{зн.}} / 40000 + \Sigma \Phi_{\text{ілюстр.}} / 3000 = C_{\text{т}} \times E_{\text{с}} / 40000 + K_{\text{іл.}} \times \Phi_{\text{іл.}} / 3000,$$

де $\Sigma E_{\text{зн.}}$ – сумарна кількість знаків у виданні,

$\Sigma \Phi_{\text{ілюстр.}}$ – сумарна площа ілюстрацій у виданні,

$C_{\text{т}}$ – кількість сторінок тексту, $E_{\text{с}}$ – ємність 1 сторінки тексту,

$K_{\text{іл.}}$ – кількість ілюстрацій, $\Phi_{\text{іл.}}$ – формат ілюстрацій, см.

Кількість сторінок загальна – 36

Кількість сторінок із текстом – 32

Кількість сторінок з ілюстраціями – 36

Колонцифри (приблизний підрахунок) – 65 знаків.

$$\text{Для блоку видання : } O_{\text{обл.вид.арк.}} = (1 \times 1000 + 65) / 40000 + 36 \times 20,5 \times 26 / 3000 = 6,4$$

4. Ілюстративність видання:

$$I = \Sigma S_{\text{іл.}} / \Sigma S_{\text{вид.}},$$

де $\Sigma S_{\text{іл.}}$ – сумарна площа, яку займають ілюстрації,

$\Sigma S_{\text{вид.}}$ – сумарна площа всього видання

$$I = (36 \times 205 \times 260) / (36 \times 205 \times 260) = 1865500 / 1918800 = 0,97 \times 100\% = 97\%$$

5. Кількість аркушо-відбитків:

$$N_{\text{арк.відб.}} = O_{\text{фіз.др.арк.}} \times T,$$

$$N_{\text{арк.відб.}} = 2 \times 1000 = 2000$$

6. Кількість фарбо-відбитків:

$$\text{Для блоку: } N_{\text{фарб.відб.}} = N_{\text{арк.відб.}} \times \Phi = 2000 \times 4 = 8000,$$

де Φ – фарбовість видання.

Розрахунок кількості основних витратних матеріалів

1. Кількість паперу для виготовлення тиражу

$$П = (a \times b \times \partial \times T \times O_{\text{фіз.арк}} \times k_{\text{вітходів}}) / 2 \times 1000 \text{ (кг)};$$

де $a \times b$ – площа фізичного друкарського аркушу, м²

$O_{\text{фіз.арк}}$ – кількість фізичних акусів видання;

∂ – маса 1 м² паперового аркуша, г.;

$k_{\text{вітходів}}$ – коефіцієнт технічних відходів;

T – тираж;

1,15 – коефіцієнт виробничих витрат.

Для тексту папір 130 г/м²:

$$П = (0,42 \times 0,29 \times 130 \times 1000 \times 2 \times 1,15) / 2 \times 1000 = 18,209 \text{ кг}$$

2. Розрахунок кількості фарби:

$$M_{\text{ф}} = (O_{\text{фіз.арк}} \times T \times k_{\text{вітходів}} \times k_{\text{витрат. фарби}} \times k_{\text{привед.}}) / 1000 \text{ (кг)};$$

де: $O_{\text{фіз.арк}}$ – кількість фізичних акусів видання;

T – тираж, тис. примір.;

$k_{вт}$ – коефіцієнт технічних втрат;

$k_{витрат. \text{ фарби}}$ – норма витрат фарби на 1000 фарбовідбитків стандартного формату 60×90 см (г) (Середня розрахункова норма витрат друкарських фарб при друкуванні на аркушевих машинах при багатоколірному друці на 1000 аркушів стандартного формату 60×90 см 84 г на 4 фарби);

$k_{привед.}$ – коефіцієнт приведення до стандартного формату 60×90 см.

$$k_{привед.} = (42 \times 29,7) / (60 \times 90) = 0,23;$$

$$\text{Для блоку: } M_{\phi} = (2 \times 100 \times 1,1 \times 126 \times 0,23) / 1000 = 6,37 \text{ кг};$$

$$\text{Для форзаців: } M_{\phi} = (0,5 \times 100 \times 1,1 \times 16,8 \times 0,23) / 1000 = 0,21 \text{ кг};$$

Розрахунок завантаження по операціях

1. Завантаження на створення оригінал макету:

$$N_{ілюстр.} = a \times b \times (O_{ф.д.а} \times (I/100)) \text{ (см}^2\text{)};$$

де: $a \times b$ – добуток сторін видання, м;

I – ілюстративність видання;

$O_{ф.д.а}$ – кількість фізичних друкарських аркушів;

$$N_{ілюстр.} = 0,42 \times 0,29 \times (2 \times (97/100)) = 0,44 \text{ (см}^2\text{)}$$

2. Завантаження на друк:

$$N_{друк.} = O_{ф.д.а} \times T \times K_{в.},$$

де: $N_{друк.}$ – кількість аркушів, необхідних для друкування накладу, арк.;

$O_{ф.д.а}$ – кількість фізичних друкарських аркушів;

$K_{в.}$ – коефіцієнт, що враховує виробничі втрати при друкуванні (брак та втрати).

$$N_{друк.} = 2 \times 100 \times 1,04 = 208 \text{ (арк.)}.$$

3. Завантаження на підрізання та розрізання аркушів:

$$N_{підр. \text{ і розр.}} = O_{ф.д.а} \times T \times K_{в.} \text{ (арк.)};$$

де: $N_{\text{друк}}$ – кількість аркушів, необхідних для друкування накладу, арк.;
 K_v – коефіцієнт, що враховує втрати облікових одиниць на цьому або наступних етапах виробництва.

$$N_{\text{підр. і розр.}} = 2 \times 100 \times 1,02 = 204 \text{ (арк.)}.$$

4. Завантаження на скріплення:

$$N_{\text{скріплен.}} = T \times K_v \text{ (примірників);}$$

де: K_v – коефіцієнт, що враховує втрати облікових одиниць при скріпленні блоку обраного видання.

$$N_{\text{скріплен.}} = 100 \times 0,005 = 0,5 \text{ примірників.}$$

5. Завантаження на пакування:

Пакування виготовлення продукції здійснюється в пачки по 4 кілограми.

Розрахуємо масу книжкового блоку видання:

$$M_{\text{книжкового блоку}} = a \times b \times \rho \times N_{\text{аркушів}}$$

де: $a \times b$ – добуток сторін видання, м;

ρ – щільність паперу, г/м²;

Розрахуємо масу картонних сторінок обкладений (M_k):

$$M_k = a \times b \times m \times N_{\text{аркушів}}$$

де $a \times b$ – добуток сторін видання, м;

m – вага 1м² картону, товщиною 3 мм, $m=2,1$ (кг)

$N_{\text{арк}}$ – кількість листів у виданні.

$$M_{\text{п}} = 0,204 \times 0,268 \times 2,1 \times 2 = 0,23 \text{ (кг)} = 23 \text{ (г)}$$

Сумарна маса одного примірника:

$$191,88 + 29,85 + 16,67 + 23 = 261,4 \text{ г}$$

$$4000 / 261,4 = 15$$

Якщо в упаковці максимально 4 кг вміщується, то максимальне можливе пакування по 15 примірника.

Отже, кількість пачок готової продукції буде складати:

$N_{\text{пачок}} = 100/15 = 6,6$ (пачок), приблизно 7 пачок.

Висновки до Розділу 3

Для виконання художньо-технічного оформлення книги «Як стати супер дівчинкою» були проведені детальні аналізи технічної характеристики цього видання, розроблено та конструйовано видання, обрано спосіб друку, підібрано блок-схему технологічного процесу. Описаний детальний вибір матеріалів та обладнання, палітурка типу 5. Була складена маршрутна-технологічна карта процесу виготовлення видання, вона дотримується послідовності технологічного процесу. Була проведена розрахункова робота та визначення кількості основних витрат на матеріали, також була проведена розрахункова робота.

РОЗДІЛ 4

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ

Видання, обране для дипломного проекту, - книга «Як стати супер дівчинкою». Обсяг: 34 сторінок. Формат: 70 x 90/16. Фарбність: 4+4. Палітурка: тип 7. Наклад – 1000 прим.

3.1. Розрахунок кількісних показників

Підрахунок заповнених текстом шпальт:

Кількість знаків у рядку – 40

Кількість рядків у шпальті – 12

Кількість шпальт – 13

Загальна кількість авторських аркушів тексту:

$$(40 \times 12 \times 13) / 40000 = \mathbf{0,15}$$

Підрахунок графічного матеріалу

Формат видання після обрізки, см: 17 x 21,5.

Площа малюнків :

Форзаци: $2 \times 34 \times 21,5 = 1462 \text{ см}^2$

Ілюстрації блоку видання: $1: 30 \times 21,5 \times 34 = 21\,930 \text{ см}^2$

Загальна площа – $23\,392 \text{ см}^2$

Усього кількість авторських аркушів графічного матеріалу:

$$23\,392 / 3\,000 = \mathbf{7,79}$$

Розрахунок обсягу видання в обліково-видавничих аркушах

Кількість авторських аркушів тексту – **0,15**

Кількість авторських аркушів графічного матеріал – **7,79**

Норматив знаків на титули, вихідні дані, обкладинку - 1000

Обліково-видавничих аркушів: $(1000/40000)+7,79+0,15=\mathbf{7,965}$

Результати розрахунків обсягу твору в обліково-видавничих аркушах представлені в табл. 4.1

Таблиця 4.1

Склад авторських, обліково-видавничих аркушів твору

Елемент твору	Одиниця виміру	Загальна кількість одиниць виміру	Кількість авторських / обліково-видавничих аркушів
Графічний матеріал	см ²	23 392	7,79
Авторських аркушів тексту	Тис. знаків	6240	0,15
Усього авторських аркушів	-	-	7,94
Матеріал, розміщений видавництвом та титульні дані твору	тис. знаків	1000	0,025
Усього обліково-видавничих аркушів	-	-	7,965

4.2. Розрахунок авторського гонорару

Включає гонорар за оригінальний текст (переклад), винагороду автору художнього оформлення. Обчислюється як добуток обсягу робіт і ставки гонорару (табл 4.2).

Таблиця 4.2

Розрахунок художнього гонорару

Елемент графічного оформлення твору	Одиниця виміру	Обсяг	Ставка гонорару, грн.	Сума гонорару, грн.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Шпальти блоку	шпальта	36	500	18000
Форзац	комплект (ідентичних)	1	300	300
Обкладинка	ілюстрація обкладинки	1	1000	1000
Усього	X	X	X	19300

Розрахунок авторського гонорару за оригінальний текст: $0,15 \times 10000 = 1500$
Усього гонорар, художнику становить: $19300 + 1500 = 20800$ грн.

4. 3. Витрати на поліграфічне виконання

Визначаються за оптовими цінами виробника книжкової продукції.

Друкування і виготовлення блоку:

$V_1 = 3800$ грн. – розцінка за 1 умовний друкований аркуш.

$V_{1000} = 36000$ грн. – розцінка за друкування накладу та скріплення блоку, за 1000 умовних друкованих аркушо-відбитків.

Об'ємні витрати:

$V_o = O_y * V_1 = 16,1 \times 3800 = 11020$ грн.

Тиражні витрати:

$K_{\text{відбитків}} = O_y * T = 7,9 \times 1000 : 1000 = 7,9$ тис. ум. друк. арк. відб.

$V_T = K_{\text{відбитків}} * V_{1000} = 7,9 \times 3600 = 28\,440$ грн.

V_o — витрати об'ємні

$K_{\text{відбитків}}$ — кількість умовних друкованих аркушо-відбитків

V_T — витрати тиражні

Виготовлення форзаців

$V_1 = 460$ грн. – об'ємні витрати незалежно від накладу

$V_{1000} = 3200$ грн. – тиражні витрати, за 1000 книг

Тиражні витрати:

$V_T = T * V_{1000} : 1000 = 100 \times 3200 / 1000 = 3200$ грн.

V_T – витрати тиражні

Виготовлення палітурок

$V_1 = 630$ грн. – об'ємні витрати незалежно від накладу

$V_{1000} = 1800$ грн. – тиражні витрати, за 1000 книг

Тиражні витрати:

$V_T = T * V_{1000} : 1000 = 1000 \times 1800 / 1000 = 1800$ грн.

V_T — витрати тиражні

Усього витрати на поліграфічне виконання: 120 880 грн.

Результати розрахунків представлені в табл. 4.3

Таблиця 4.3

Витрати на поліграфічне виконання

Вид поліграфіч них робіт	Об'ємні витрати				Тиражні витрати				Усього об'ємн і і тираж ні витрат и
	Од. виміру	Обсяг робіт	Розцінка, грн.	Усього витрати, грн.	Од. виміру	Обсяг робіт	Розцінка, грн.	Усього витрати, грн.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Друкування і виготовлен ня блоку	ум. др. арк.	2,9	3800	11020	1000 ум. др. арк. відб.	7,9	3600 0	284400	295420
Виготовлен ня форзаців	видан ня	1	460	460	1000 книг	2	3200	3200	3660
Виготовлен ня палітурок	видан ня	1	630	630	1000 книг	2	1800	1800	2430

Усього	-	-	-	1211 0	-	-	-	289400	301510
---------------	---	---	---	-------------------	---	---	---	---------------	---------------

4. 4. Вартість паперу, картону, палітурних та інших матеріалів

Обсяг твору в фізичних друкованих аркушах становить:

Для блоку видання : $O_{\text{фіз.др.арк.}} = 34/16 = 2$

Наклад твору: **1000** примірників.

Фізичний друкарський аркушат становить:

Фізичний друкарський аркушат з урахуванням відходів на технологічні потреби поліграфічного виробництва (8%) становить:

2 000 тис. фіз. друк. арк. x 1,08 = **2,16** тис. фіз. друк. арк.

Формат видання: 70 x 90/ 16

Папір пігментований масою: 120 г/м²

Потреба в папері для виготовлення блоків:

Видання буде друкуватися на папері формату 29,7 x 42,0 см.

Потреба в папері розраховується за формулою:

$$П = m \times S \times A / N,$$

Де m – маса паперу; (0,12 кг/ м²).

S – площа аркушу; (0,70 x 0,90 м).

A – фізичний друкарський аркушат, тис. фіз. друк. арк.

N – кількість задруковуваних сторін аркушу; (2).

$$(0,12 \times 0,70 \times 0,90 \times 2,16) : 2 = 0,081 \text{ тонн.}$$

Витрати на папір для виготовлення блоку розраховуються за формулою:

$$В_{\text{п}} = П \times Ц,$$

де Ц – ціна за тону паперу, грн.

$$0,081 \times 30\,000 = \mathbf{2430 \text{ грн.}}$$

Витрати на папір для виготовлення форзаців

На основі довідника технолога-поліграфіста визначаємо, що для видання формату 70 х 90/ 16, для 1 000 примірників потрібно 250 аркушів паперу формату 72х91 см, масою 200 гр./ м².

Розрахунок кількості аркушів на весь наклад проводимо за формулою:

$K_a = H \times T \times (1 + K_{т.в.})$, де

H – норма витрат аркушів паперу на 1 000 примірників;

T – наклад, тис. прим.;

K_{т.в.} – коефіцієнт технічних витрат.

$K_a = 250 \times 0,1 \times (1 + 0,38) = 260$ аркушів

Потреба в папері для виготовлення форзаців:

$(260 \times 0,72 \times 0,91 \times 0,14) : 1\,000 = 0,023$ тонн.

Ціна за 1 тонну паперу 200 г/м² = 23 000 грн.

Витрати на папір для форзаців становлять:

$0,023 \times 23\,000 = 529$ грн.

Витрати на папір для виготовлення палітурок

На основі довідника технолога-поліграфіста визначаємо, що для видання формату 70 х 90/16 для 1 000 примірників потрібно треба 125 арк. паперу формату 840х1080 мм і масою 120 гр/ м².

Розрахунок кількості аркушів на весь наклад:

$K_a = H \times T \times (1 + K_{т.в.})$

$K_a = 125 \times 0,1 \times (1 + 0,085) = 136$ аркуша.

$(136 \times 0,84 \times 1,08 \times 0,12) : 1\,000 = 0,014$ тонн.

Ціна за 1 тонну паперу масою 120 гр/м² = 28 000 грн.

Витрати на папір для виготовлення палітурок становлять:

$$0,014 \times 28\,000 = 392 \text{ грн.}$$

Витрати на картон для виготовлення палітурок

На основі довідника технолога-поліграфіста визначаємо, що для видання формату 70 x 90/16, на 1 000 примірників потрібно 125 аркушів картону формату 74 x 93 см, товщиною 3 мм і масою 1548,5 кг/ тис. арк.

Розрахунок кількості аркушів картону на весь наклад:

$$K_a = H \times T \times (1 + K_{т.в.}), \text{ де}$$

H – норма витрат аркушів картону на 1 000 примірників;

T – наклад, тис. прим.;

$K_{т.в.}$ – коефіцієнт технічних витрат.

$$K_a = 133 \times 1 \times (1 + 0,093) = 145 \text{ аркушів.}$$

Потреба в картоні для виготовлення палітурок:

$$145 \text{ арк.} \times 0,1548 : 1\,000 = 0,022 \text{ тонн.}$$

Ціна за 1 тонну картону – 44 000 грн.

Витрати на картон для виготовлення палітурок становлять:

$$0,022 \text{ т} \times 44\,000 \text{ грн.} = 968 \text{ грн.}$$

Результати розрахунків зведені у табл. 4.5

Таблиця 4.5

Вартість паперу, картону, палітурних та інших матеріалів

Матеріал	Потреба, тонн	Ціна за тонну, грн.	Вартість, грн.
Папір для виготовлення	0,081	30 000	2 430

блоків			
Папір для виготовлення форзаців	0, 023	23 000	529
Папір для виготовлення палітурки	0, 014	28 000	392
Картон	0, 022	44 000	968
Усього	0,14	-	4319

4. 5. Загальновидавничі витрати

Включають витрати на обробку та оформлення рукопису і витрати на утримання управлінського апарату видавництва. Розрахунок загальновидавничих витрат проводиться, виходячи з встановлених нормативів та обсягу видання в обліково-видавничих аркушах:

Загальновидавничі витрати:

$$10,16 \times 900 = \mathbf{9144 \text{ грн.}}$$

4. 6. Розрахунок повної видавничої собівартості

Повна видавнича собівартість включає загальну видавничу собівартість і позавиробничі витрати, які приймаються у розмірі 10% від загальної видавничої собівартості. Загальна видавнича собівартість формується з авторського, художнього гонорару, витрат на поліграфічне виконання, вартості паперу, картону, палітурних та інших матеріалів, загальновидавничих витрат, інших виробничих витрат. Результати розрахунків наведені в табл. 4.6

Таблиця 4.6

Повна видавнича собівартість, ціна видання, грн.

№	Стаття витрат	Величина
1.	Авторський гонорар	1500
2.	Художній гонорар	19300
3.	Витрати на поліграфічне виконання	120880
4.	Вартість паперу, картону, палітурних та інших матеріалів	4319
5.	Загальновидавничі витрати	17965,5
6.	Усього (п. 1-5)	163964,5
7.	Інші виробничі витрати (5% п. 6)	8198,2
8.	Загальна видавнича собівартість (п.6+п.7)	172162,7
9.	Позавиробничі витрати (10 % п. 8)	17216,2
10.	Повна собівартість (п.8+п.9)	189378,9
11.	Прибуток (20% п. 10)	37875,7
13.	Відпускна ціна накладу	227 254,6
14.	Відпускна ціна 1 примірника	227

Отже, відпускна ціна примірника видання становитиме **227** грн.

Економічні показники**1. Кількісні показники.**

Натуральні, умовно-натуральні показники по виданню представлені в табл. 4.7.

Таблиця 4.7

Натуральні, умовно-натуральні характеристики видання

Показник	Величина показника
-----------------	---------------------------

Формат (см) і доля аркушу видання	70 x 90/ 16
Обсяг видання, аркушів:	1000
- обліково-видавничих	7,965
- авторських	7,94
- фізичних друкованих	2
- умовних друкованих	2,9
Наклад, тис. прим	1

2. Фінансові показники

Проектуються такі фінансові показники випуску видання (табл. 4.8).

Таблиця 4.8

Фінансові показники випуску видання, грн.

Показник	Величина показника
Повна собівартість накладу	189378,9
Собівартість 1 примірника	189
Відпускна ціна накладу	227 254,6
Ціна 1 примірника	227
Прибуток	37875,7

Економічна доцільність випуску запроєктованого видання підтверджується конкурентоздатною ціною, прибутковістю проекту. При рентабельності 20% прибуток від реалізації накладу становитиме 10258,06 тис. грн.

Висновки до розділу 4

Для виконання книги «Як стати супер дівчинкою» була встановлена економічно обґрунтована ціна при якісному оформленні. Були розраховані загально видавничі собівартісті, які включають в собі витрати на художній гонорар і редакційні витрати, витрати на папір, картон та палітурні матеріали, витрати на поліграфічні роботи, загальновидавничі та позавиробничі витрати.

Проведений детальний аналіз вибраного видання з технічної та економічної, виробничої і художньої точки зору, встановлені якісні показники для вдалого виконання.

ВИСНОВКИ

Аналізуючи весь масштаб проведеної роботи створення макету книги біло проаналізовано весь спектр робіт. Починаючи з історії виникнення цього виду книги. Проведений аналіз видання сучасних поліграфічних варіантів.

Завдяки цьому були встановлені функції та методи вдалого оформлення книги. Важливу роль відіграє конструкція створення книги в цілому. Було підібрано оптимальну інформацію та спосіб її втілення до життя.

В результаті усіх досліджень було створено нову концепцію щоденника. Для цього були виконані сучасні ідеї, які добре поєднуються з тематикою книги-щоденника. Також залучені рослинні орнаменти для придання суцільності.

Відповідно було розроблено оригінал макету. Був обраний метод друку, проведені технологічні аналізи, підведення та розрахунок витрат на матеріали.

Було розраховано загально видавничу собівартість, що включає в себе витрати на художній гонорар, редакційні витрати, витрати на папір, картон та палітурні матеріали, витрати на поліграфічні роботи, загально видавничі витрати та поза виробничі витрати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

1. «Еволюція особистих щоденників» <https://studfile.net/preview/4343077/page:23/>
2. ДСТУ 3003:2006. Технологія поліграфічних процесів. Терміни та визначення понять. Київ : Держспоживстандарт України, 2008. 28 с.
3. Гавенко С., Кулік Л., Мартинюк М. Конструкція книги. - Львів, 1999
4. Галькевич Т. А., Гутник Л. М. Листівка // Енциклопедія сучасної України. — 2016 http://esu.com.ua/search_articles.php?id=55009
5. К.С. Станиславский «Статьи. Дневники. Беседы. Письма»// Москва 2005г.
6. ДСанПіН 5.5.6-138-2007 «Державний санітарні норми і правила. Гігієнічні вимоги до друкованої для дітей»
7. Тиняков Ю. Ілюстрації, - Архаїсти і новатири. 1929, с. 506-508
8. Добкин С. Ф. Оформлення книги – 2 видання 1985 рік, с. 187
9. Сідоров А. А. Мистецтво книги 1979, с. 88
10. ДСТУ 3017:2015 Видання. Основні види. Термін та визначення понять. Київ: Держспожив стандарт України, 2008, с. 28
11. Б. В. Валуєнко, Архітектура книги. – М.: Мистецтво. – 1976. – с. 23
12. Сергей Львов. Альбрехт Дюрер. Мистецтво, 1997
13. Е. Адамов. Ритмічна культура книги. – м.: // Бібліотека оформлення книги. – Книга, Москва. – 1874. – с. 34
14. Котляревський І. П. Енеїда / Іван Котляревський. – К.: Відкрита книга. – 2011. – с. 180
15. В. Н. Ляхов. О художній конструкції книги. Системне проектування. Функціональний аналіз. М.: Бібліотека оформлення книги. - Книга, Москва. – 1875. С.